

SÄHKÖINEN RIKOSILMOITUS: ONGELMAT JA PUUTTEET

Malliesite sähköisen rikosilmoituksen tekemiseen

Joonas Johansson

01/2020

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Tutkinto
Joonas Johansson	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Sähköinen rikosilmoitus: ongelmat ja puutteet. Malliesite sähköisen rikosilmoituksen tekemiseen	Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Jari Ylinen	Toiminnallinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämä opinnäytetyö käsittelee sähköisiä rikosilmoituksia ja niihin liittyviä ongelmakohtia. Tutkimuksen kohteena on Hämeen poliisilaitos. Opinnäytetyön tarve syntyi harjoitteluni aikana ollessani kuusi viikkoa esikäsittely-yksikössä, jonka yksi tehtävä on kirjata sähköisenä tulleita rikosilmoituksia. Tämän ajanjakson aikana syntyi käsitys siitä, että isossa osassa sähköisenä tulleista rikosilmoituksista on puutteita. Nämä näkyvät tutkijoiden kannalta ylimääräisenä työnä.</p> <p>Opinnäytetyössäni avaan käyttämiäni tutkimusmenetelmiä ja perustan aiheen taustoja tilastotiedoilla. Tutkimusosiossa merkittävintä roolia näyttelee haastattelut. Haastatteluiden avulla selvitän yleisimpiä sähköisten ilmoitusten rikostyyppejä ja niissä esiintyviä puutteita. Aiheen merkityksellisyyttä pyrin lisäämään haastateltavien empiiristen kokemusten kautta.</p> <p>Opinnäytetyöprosessin aikana tehdyn sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän päivityksen myötä vertailen järjestelmän nykytilaa haastatteluissa ilmenneisiin ongelmiin. Haastatteluiden perusteella kokoan esitemallin, jonka avulla pyrin helpottamaan ilmoituksen tekemistä.</p> <p>Opinnäytetyöni päätteeksi pohdin opinnäytetyöprosessin onnistumista. Pohdin myös tutkimuksen luotettavuutta esitteen merkitystä sekä mahdollisia aiheeseen liittyviä jatkotutkimuksia.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
44 + 2 liitesivua	tammikuu 2020
Avainsanat	
sähköinen, rikosilmoitus, ongelmat, puutteet, opinnäytetyö	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Aiheen valinta.....	5
1.2 Opinnäytetyön tarkoitus	6
1.3 Aiheen rajaaminen.....	7
1.4 Suunnan muutos	8
2 OPINNÄYTE JA SIINÄ KÄYTETYT MENETELMÄT	9
2.1 Opinnäytetyö	9
2.2 Toiminnallinen opinnäytetyö.....	10
2.3 Kvalitatiivinen tutkimus	12
2.4 Aineiston keruu	16
2.5 Swot-analyysi	18
3 SÄHKÖISTEN RIKOSILMOITUSTEN TAUSTAA.....	21
3.1 Nykytila ja taustat.....	21
3.2 Sähköiset rikosilmoitukset mediassa	25
4 TUTKIMUSOSIO JA SEN ANALYYSI	28
4.1 Tutkimuskysymykset.....	28
4.2 Vastaajat	29
4.3 Vastausten analyysi	30
5 ESITE	34
5.1 Suunnittelu ja tekeminen	34
5.2 Kokeiluvaihe.....	36
6 SÄHKÖISEN RIKOSILMOITUSJÄRJESTELMÄN PÄIVITYS	38
6.1 Päivitys	38
6.2 Merkitys esitteelle	40
7 PROSESSIKUVAUS.....	41
8 POHDINTA	42
9 LÄHTEET	44

LIIETTEET

1 JOHDANTO

1.1 Aiheen valinta

Suoritin harjoitteluni Hämeen poliisilaitoksella, tarkemmin sanottuna Hämeenlinnan poliisiasemalla, jossa harjoitteluuni kuului kuuden viikon jakso esikäsittely-yksikössä. Esikäsittely-yksikön tai muilla laitoksilla vastaavaa tehtävää hoitavan osaston tehtävä on käsitellä poliisille tulleita rikosilmoituksia. Kyseinen yksikkö mm. käsittelee yksinkertaisia rikosasioita itse, täydentää ja ottaa selville ilmoituksesta puuttuvia seikkoja sekä sen lisäksi yksikkö ohjaa haastavampia rikosilmoituksia eteenpäin eri yksiköille ilmoitusten aiheesta riippuen. Esikäsittelyn tehtäviin kuuluu myös tutkinnan keskeyttäminen tai jopa sen päättäminen lain sallimilla edellytyksillä.

Esikäsittelyssä työnkuvaan kuului merkittävänä osana sähköisenä tulleiden rikosilmoitusten kirjaaminen. Sähköisenä tulleista rikosilmoituksista puhuttaessa tarkoitan poliisille sähköpostitse tai Poliisi.fi –osoitteesta löytyvän Poliisin sähköisen asiointipalvelun kautta tulleita ilmoituksia. Näitä sähköisiä ilmoituksia tulee jopa Kanta-Hämeen kokoisella alueella yllättävän paljon ja niiden työllistävä vaikutus on suuri. Työntekijämäärän ollessa kohtalaisen pieni, jo kahden työntekijän poissaolo aiheuttaa tilanteen, jossa juttuja ei ehditä kirjata sitä tahtia kuin niitä tulee.

Tein jo hyvin aikaisessa vaiheessa havainnon, että kansalaisten tekemissä ilmoituksissa on yllättävän paljon puutteita. Nämä puutteet aiheuttavat ylimääräistä työtä ja hidastavat ilmoitusten kirjaamista. Suuri osa näistä puutteista voi johtua yksinkertaisesti siitä syystä, että kansalaiset eivät tiedä, mitkä tiedot rikosilmoitusta kirjatessa ovat oleellisia.

Hyvin pian heräsi itselleni ajatus, että voisiko tähän tilanteeseen olla jokin ratkaisu. Keksinkin, että yksinkertainen opas jaettavaksi kansalaisille poliisiasemien info-pisteiden yhteydessä ja mahdollisesti pdf -muotoisena Poliisin sähköisen asiointipalvelun yhteydessä voisi auttaa tähän ongelmaan. Koko järjestelmän päivittäminen olisi varmasti mielenkiintoinen prosessi, mutta on mielestäni liian iso työmäärä opinnäytetyön puitteissa tehtäväksi. Esitettä voitaisiin kuitenkin käyttää apuna, jos järjestelmää jossain kohtaa päätetään kehittää ohjaavampaan suuntaan.

1.2 Opinnäytetyön tarkoitus

Opinnäytetyöni tarkoitus on selvittää sähköiseen rikosilmoitusjärjestelmään liittyviä ongelmia ja puutteita Hämeen poliisilaitoksen osalta. Vastaajat ovat Lahden ja Hämeenlinnan poliisiasemien esikäsittely-yksikössä työskenteleviä henkilöitä, joilla on kokemusta poliisityöstä useampia vuosia ja he työskentelevät tai ovat työskennelleet sähköisten rikosilmoitusten parissa merkittävän ajan.

Opinnäytetyöni merkittävimmän lopputuloksen oli tarkoitus olla kansalaisille jaettavaksi tarkoitettu esite sähköisen rikosilmoituksen tekemiseen. Alkuperäisen suunnitelman mukaan esitettä voitaisiin jakaa esimerkiksi poliisiasemien info-pisteillä niille, jotka ovat ruuhka-aikaan tulossa tekemään rikosilmoitusta. Lisäksi esite voidaan liittää sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän yhteyteen jaettavaksi pdf -muodossa. Tarkoitukseni on isommassa mittakaavassa herätellä ajatusta siitä, pitäisikö sähköistä rikosilmoitusjärjestelmää päivittää.

Opinnäytetyössäni selvitän kyselyiden ja haastatteluiden avulla tutkijoilta sähköiseen rikosilmoitukseen liittyviä ongelmia ja puutteita, sekä niistä aiheutuvia seurauksia tutkijan työn kannalta. Vastausten perusteella kokoan yksinkertaisen lyhyen esitteen mallin, jossa on mainittu yleisimpiä sähköisesti ilmoitettuja rikoksia ja mitä asioita ilmoituksen tekemisen yhteydessä olisi syytä mainita.

Tavoitteenani on opinnäytetyölläni ja sen lopputuloksena olevalla esitteellä vähentää kansalaisilta tulevien sähköisten rikosilmoitusten puutteita ja parantaa ilmoitusten laatua. Tällä tavoin ilmoitusten kirjaaminen on nopeampaa ja tutkijoiden työnteke on tehokkaampaa. Tämä voisi johtaa siihen, että sähköisten rikosilmoitusten jonot lyhenisivät ja juttujen käsittely nopeutuisi. Käytän opinnäytetyön edetessä sanaa juttu, tarkoittaen sillä rikosilmoitusta.

Kansallisella tasolla toivon, että sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän ongelmakohtiin kiinnitettäisiin huomiota ja järjestelmää lähdetäisiin parantamaan. Esitteessä mainittuja kohtia voitaisiin käyttää apuna, jos päätetään, että uutta järjestelmää muutetaan ilmoituksen tekijää ohjaavampaan suuntaan. Nykymuotoisena järjestelmä sallii melko vapaamuotoisen ilmoituksen tekemisen tarkempia yksityiskohtia kyselemättä.

1.3 Aiheen rajaaminen

Aiheen olen rajannut nykyisin käytössä olevaan sähköiseen rikosilmoitusjärjestelmään. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön liittyvällä kurssilla sain muilta kurssiin osallistuneilta ideaksi suunnitella kyseisen järjestelmän kokonaan uusiksi. Tämä kuulostaisi mielenkiintoiselta projektilta, mutta totesin heti alkuun olevan liian suuri AMK-tasoisien opinnäytetyön puitteissa suoritettavaksi.

Vastaajiksi rajasin oman harjoittelupaikkani perusteella Hämeen poliisilaitoksen niin, että kaksi vastaajaa on Hämeenlinnasta ja kolme on Lahdesta. Alueen pienemmät asemat on jätetty pois, koska näihin tulee myös vähemmän ilmoituksia kirjattavaksi. Nämä viisi henkilöä edustavat suurta osaa sähköisten rikosilmoitusten parissa työskentelevistä henkilöistä, kun pois luetaan esim. valvonta- ja hälytyssektorin henkilöstö ja harjoittelijat, joita on käytetty ruuhkien purkamiseen. Lisäksi vastaajilta löytyy useamman vuoden työkokemus poliisin tehtävistä. Vastaajista löytyy muun muassa molempien asemien esikäsittely-yksiköiden ryhmänjohtajat, joilla on hyvä käsitys asian kokonaistilanteesta.

Vastaajien lukumäärän rajaaminen viiteen oli vahvasti tietoinen valinta. Viisi vastaajaa edustavat asemillaan riittävän suurta osuutta sähköisten rikosilmoitusten parissa. Lahdessa sähköisten rikosilmoitusten parissa pääsääntöisesti työskentelee kuusi henkilöä ja Hämeenlinnassa viisi. Otanta on siis viisi henkilöä yhdestätoista eli vajaa puolet säännöllisesti sähköisiä rikosilmoituksia kirjaavista henkilöistä, tarkemmin sanottuna 45%. Ottaen kuitenkin huomioon, että vastaajat edustavat kokeneempaa kaartia, voidaan tutkimusta Hämeen poliisilaitoksen osalta pitää luotettavana.

Toinen haastateltavien määrään vaikuttanut seikka on laadullisena tutkimuksena suorittava pohjatyö, joka voi viedä paljon aikaa. Tähän on syynä se, että vastausten saaminen useammilta henkilöiltä vie enemmän aikaa ja vastausten tulkitsemiseen käytetty aika kasvaisi. Näillä viidellä henkilöllä saan kuitenkin Hämeen poliisilaitoksen osalta riittävän suuren otannan, jotta tutkimusta voidaan yleistää osoittamaan Hämeen laitoksen yleistä mielipidettä ja suhtautumista. Etuna vastaajien rajaamisella viiteen oli myös se, että opinnäytetyö ei vaatinut tutkimuslupaa koululta. Luvan hakeminen olisi kuitenkin yksi ylimääräinen työvaihe muutenkin työläässä prosessissa.

1.4 Suunnan muutos

Opinnäytetyöni suunta ja tutkimuksen näkökulma muuttui hieman opinnäytetyön viimeistelyvaiheessa. Tämä aiheutui osittain haastatteluista johtuneesta aikataulun venymisestä. Viimeistellessäni opinnäytetyötä ja ottaessa kuvakaappauksia sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän nykytilasta, huomasin järjestelmän päivittyneet alkusyksystä. Järjestelmä on päivittynyt ilmoituksen tekijän kannalta ohjaavampaan suuntaan. Jos jotain positiivista aiheesta oli löydettävissä, niin se oli se, että opinnäytetyön aihe on ollut hyvin valittu. Kyseessä on ollut todellinen ongelmakohta, johonka on nyt opinnäytetyöni kannalta huonoon aikaan tehty korjaus.

Tämän vuoksi korjasin opinnäytetyöni suuntaa tarkastelemalla lähemmin sähköiseen rikosilmoitusjärjestelmän tehtyjä päivityksiä. Tulen vertamaan tehtyjä parannuksia haastateltavien antamiin ongelmakohtiin ja tarkastelen onko nämä nyt huomioitu päivitetyssä järjestelmässä.

2 OPINNÄYTE JA SIINÄ KÄYTETYT MENETELMÄT

2.1 Opinnäytetyö

Pelkkä sana ”opinnäytetyö” ilmaisee, mistä asiasta on kyse. Opinnäytetyön avulla voidaan osoittaa, mitä opiskelujen aikana on opittu. Opinnäytetyö toimii siltä osin eräänlaisena näytteenä. Kyseessä on myös opinnäytetyön tekijän fyysisestä työpanoksesta. Vaikka opinnäytetyö saattaa vaikuttaa kevyeltä, niin sen tekemisessä saattaa kohdata hankaluuksia. (Hakala 2004, 7-8.)

Opiskelijat ovat voineet kyseenalaistaa opinnäytetyön tarvetta ja hyödyllisyyttä, vaikka eniten opinnäytetyön tekemisestä on hyötyä sen kirjoittajalle. Opinnäytetyö edistää tekijän omaa ammattitaitoa ja kehittymistä. Lisäksi siitä on etua myös opinnoille. (Hakala 2004, 8.)

Juha Hakala esittää kirjassaan väitteen, että työharjoittelun lisäksi opinnäytetyöprosessi kuuluvat tärkeimpiin opintoihin työelämän kannalta. Työharjoittelu ja opinnäytetyö valmistavat sinua ottamaan vastaan työelämän haasteet. Hakala listaa kirjassaan useita työelämän vaatimuksia. Näitä ovat mm. tiedonetsintä tarkan ongelman selvittämiseksi, päättely- ja ongelmanratkaisukyky, tiedon ja taidon soveltaminen, suullisen ja kirjallisen viestimisen osaaminen sekä lähdekritiikki. Opinnäytetyötä voidaan pitää onnistuneena, jos se onnistuu yhdistämään työelämän käytännöt ja opiskelun. Parhaassa tapauksessa opinnäytetyön kirjoittajat voivat työllistyä sen ansiosta. (Hakala 2004, 9-10.)

Opinnäytetyöprosessissa tarvitaan oikeanlaista suhtautumista. Tutkimus- ja kehitystyö on vaikeaa työtä, mutta se valmistuu kyllä, jos olet valmis tekemään kovasti töitä sen eteen. On tärkeää, että prosessi ei pysähdy ainakaan pidemmäksi aikaa. Mikäli se pysähtyy, niin sitä voi olla haastavaa saada uudestaan eteenpäin. Opinnäytetyö ei ole työmäärällisesti mikään pieni projekti, mutta toisaalta ei myöskään niin suuri, ettei siitä voisi selvitä. (Hakala 2004, 12-13.)

Kirjoja ja artikkeleita läpi käydessä on syytä itsekuria. Ei ole järkevää ajatella niin, että sinun on syytä lukea kaikki materiaali juuri ilmestyneitä julkaisuja myöden, jotta tuotoksesi olisi ajantasainen. Jokaisena päivänä ilmestyy uutta materiaalia kirjastoihin ja internetiin. Mikäli keskityt keräämään tuoreinta tietoa, olet vasta projektisi alkuvaiheessa. (Hakala 2004, 13.)

Hakala on ottanut kirjassaan opinnäytetyön yhdeksi lähtökohdaksi sen, että opinnäytetyö ei ole varsinainen tutkimus. Opinnäytetyö on harjoittelu tutkimusluonteiseen työhön. Ammattikorkeakouluopintoihin kuuluva opinnäytetyö on pikemminkin pieni tutkielma tai kehittämishanke, mikä jokaisen opiskelijan on tehtävä, jotta he voivat valmistua. Opinnäytetyö tehdään, jotta sen kirjoittaja voi osoittaa perehtyneisyytensä alansa ongelma-kohtiin ja yleisimmin käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin. (Hakala 2004, 14.)

2.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on käytännön tasolla opastaminen, ohjeistaminen, toiminnan järjestyksen järjestäminen tai organisointi. Tällaisia voi olla esimerkiksi erilaiset ohjeistukset ja ohjeet. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla myös erilaisten tapahtumien järjestämistä, kuten messuille osallistumista tai kokouksen organisointi. Opiskeltava koulutusala määrittelee sopivuuden. Toteuttamismuotoja on erilaisia ja ne määrittyvät kohderyhmän mukaan. Näitä ovat mm. erilaiset kansiot, kirjat, oppaat, järjestetyt tapahtumat jne. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on tärkeää, että siinä yhdistyvät toteutus käytännössä ja tutkimusviestinnän keinoin toteutettu raportointi. (Vilka ym. 2004, 9.)

Omassa opinnäytetyössäni otin tavoitteeksi edellä olevassa kappaleessa mainitut opastaminen ja ohjeistaminen. Alkuperäisenä päämääränäni oli tarjota, ohjeena toimivan esitteen myötä, kansalaiselle paremmat lähtökohdat tehdä oleelliset tiedot kattava sähköinen rikosilmoitus.

Toiminnallinen opinnäytetyö alkaa aineen ideoinnista eli aiheanalyysistä. Ideointivaiheessa olisi syytä miettiä ensimmäisenä, mitkä asiat sinua etupäässä kiinnostavat opiskeltavan toimialan opinnoissa. Nämä asiat ovat voineet tulla vastaan myös harjoittelun aikana tai vaihdossa ollessa. Motivoiva aihe on erityisen tärkeää ja se on huomioitava aiheen valinnassa. Näin ollen voit kokea, että vahvistat omaa ammattiosaamistasi kyseisestä aiheesta. Edellä mainitun lisäksi on olennaista, että aihe on ajankohtainen tai tulevaan suuntaava, jotta se kiinnostaisi myös toimeksiantajia. (Vilka ym. 2004, 23.)

Aiheen valinnan suhteen olin heti alun perin hyvin avoin, vaikka lopullisen aiheen keksiminen vei aikansa. Lopulta keksin aiheen harjoittelun aikana niin, että havaitsin työhöni liittyvän ongelma-kohtan ja halusin miettiä siihen ratkaisua. Itselleni aiheen

motivointi oli helppoa, koska aiheesta muiden kanssa keskustellessa sain tukea sille, että kyseessä on todellinen ongelma. Lisäksi aihe oli ajankohtainen ja olisi täydellisesti onnistuessaan voinut tarjota helpotusta tulevaisuudessa.

Toimintasuunnitelma kuuluu oleellisena osana toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Suunnitelma tehdään varmistuakseen siitä, että opinnäytetyön aihe ja päämäärä ovat tietoisia, pohdittuja ja perusteltavia valintoja. Suunnitelmasta löytyy vastaukset kysymyksiin, mitä, miten ja miksi ollaan tekemässä. Tämän tavoitteena on se, että tiedostat itse, mitä teet. Lisäksi pystyt toimintasuunnitelmallasi osoittaa, että olet kykenevä loogiseen päättelyyn aiheessasi ja päämäärässäsi. Toimintasuunnitelma on tämän lisäksi lupaus itsellesi siitä, mitä pyrit tekemään. Kirjoittajan pitäisi kyetä sitoutumaan tekemäänsä suunnitelmaan. Vaikka vastoinkäymisiä tulisi ja käy ilmi, että jotkin toteuttamistavat ovat mahdottomia, niin silti ideatasolla pitäisi pitää kiinni siitä, mitä on aikonut tehdä. Harvemmin aiheen toistuva vaihtaminenkaan on hyvä ratkaisu, kun opinnäytetyön tekemisvaiheessa tulee ongelmia. (Vilka ym. 2004, 26-27.)

Toiminnallisen opinnäytetyön suunnitelma on hyvä käynnistää lähtötilannekartoituksella. Alussa on syytä kartoittaa kyseiseltä alalta aikaisemmat vastaavat aiheet. Vaikka aihe olisi hyvä, niin sitä ei ole kannata tehdä toista samanlaista. Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on kuitenkin tuoda asiassa jotain uutta kyseiseen alaan liittyvää esille. On myös syytä selvittää aiheen kohdeyleisö ja aiheen tarpeellisuus kyseisessä kohdeyleisössä. Kartoitusvaiheeseen kuuluu myös lähteiden selvittely, aiheesta tehdyt tutkimukset ja muiden mahdollisten lähteiden selvittäminen. Taustakartoitusten perusteella olet valmis täydentämään lopullisen opinnäytetyön aiheen ja päämäärän. Näiden perusteella pohditaan, kuinka idea olisi syytä rajata, mikä on se käytännön ongelma, johonka haetaan ratkaisua ja mitä se merkitsee kohdeyleisölle. (Vilka ym. 2004, 27.)

Lähdin itse liikkeelle aiheen kartoituksessa aikaisemmista aihetta sivuavista opinnäytetöistä. Löysin yhden opinnäytetyön, jossa oli pohdittu poliisin sähköisen ilmoitusalan ja poliisin tietojärjestelmien yhteensopivuutta. Tarkemmin sitä, että kansalaisen tekemä sähköinen rikosilmoitus olisi hyvä saada poliisin järjestelmiin esitetytynä. Tämä opinnäytetyö ei kuitenkaan ottanut kantaa sähköisenä tulevien ilmoitusten laadulliseen ongelmaan. Tämän lisäksi kartoitusvaiheeni sisälsi lähdemateriaalien etsimistä käyttämieni tutkimusmenetelmien osalta.

Kartoituksen jälkeen pohditaan, millä keinoilla aiheesi päämäärä on tavoitettavissa. On mietittävä, kuinka kerätään tarvittavat aineistot ja tiedot esitteeseen, ohjeeseen, tapahtuman organisointiin tai muuhun toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluvaan lopputuotokseen. Voi olla myös järkevää konsultoida asiantuntijoita ja tehdä aiheesta esiselvitystä. Asiantuntijoiden haastattelut voivat toimia lähdeaineistoina ja selvitystyö voi sisältää mm. faktatietojen varmistamista. Kirjallisia lopputuotoksia, kuten esitteitä, tehdessä voi myös olla hyödyllistä ottaa selville, ketkä voivat auttaa lopputuotoksen valmistelussa, mikäli et itsenäisesti siihen kykene. (Vilka ym. 2004, 27.)

Opinnäytetyön aikataulutusta kuuluu myös osaksi toimintasuunnitelmaa. Sen avulla opinnäytetyön ohjaaja pystyy tekemään arvioin siitä, kuinka todenmukainen se on, ottaen huomioon aiheesi ja päämääräsi. Toteutustapa antaa osviittaa siitä, kuinka paljon tarvitset aikaa opinnäytetyölle. Mikäli sen toteuttamiseen liittyy useampia henkilöitä, niin tämä pitää huomioida jouston sallivan aikataulun muodossa. Myös mahdollisten painettavien produktien valmistukseen käytettävä aika pitää ottaa huomioon. (Vilka ym. 2004, 27-28.)

Toimintasuunnitelman osalta aikataulutuksen suunnittelu oli haastavaa ja tässä tapauksessa jopa mahdotonta, koska opinnäytetyön toteuttamiseksi tarvitsin ulkopuolisia henkilöitä. Haastateltavien aikataulujen sovittaminen omaan aikatauluuni aiheutti merkittäviä viivästyksiä opinnäytetyössäni ja sen vuoksi aikataulu on elänyt koko prosessin ajan. Viimeisten haastatteluiden jälkeen pystyin vasta tekemään tarkempia aikatauluja opinnäytetyön loppuvaiheeseen.

2.3 Kvalitatiivinen tutkimus

Opinnäytetyöni lopputuloksena on produkti, joka on tässä tapauksessa esitemalli. Esitteeseen vaadittujen tietojen keräämiseen käytin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta ja haastatteluiden kohteena oli viisi henkilöä.

Laadullinen tutkimus on tutkimusmuoto, jossa pyritään löytämään vastauksia ilman määrällisiä tai tilastollisia menetelmiä. Kvalitatiivisessa tutkimusmuodossa käytetään verbaalisia keinoja kun kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetään lukuja. (Kananen 2017, 35.)

Kananen mukaan kvalitatiivista tutkimusta käytetään kun ilmiö on tuntematon. Tällöin puuttuu myös taustalla oleva teoria, joka kuvailisi tutkittavaa ilmiötä. Kvalitatiivista

tutkimusta käytetään, jotta asiaa voitaisiin ymmärtää paremmin. Kvantitatiivissa tutkimuksessa vastaavasti tutkittavaa ilmiötä ymmärretään jo ja taustalle löytyy valmiit mallit ja teorit. Kananen antaa kirjassaan säännöksi, että laadullinen tutkimus tulee todennäköisesti kyseeseen, mitä vähemmän tutkittavasta ilmiöstä tiedetään. (Kananen 2017, 32-33.)

Laadullisessa tutkimuksessa on myös omat ongelmakohtansa. Vaikka laadullisella tutkimuksella voidaan saada tarkka näkökulma tutkittavasta ilmiöstä, niin tuloksia ei voida yleistää. Syynä on se, että kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimuksen kohteena on ainoastaan muutama havainnontekijä. Näitä havainnoitsija voidaan tutkia hyvin tarkasti, mutta silti tulokset sopivat ainoastaan kohteena olevaan tapaukseen. (Kananen 2017, 33.)

Omassa tutkimuksessani haastateltavien pieni otanta vaikuttaa hyvin paljon tutkimuksen luotettavuuteen ja yleistettävyyteen. Pieni otanta vaikuttaa tietenkin luotettavuuteen ja yleistettävyyteen negatiivisesti. Perustelen opinnäytetyön luotettavuutta myöhemmässä vaiheessa vielä tilastojen avulla. Lähtökohtaisesti pidän tutkimusta Hämeen osalta kuitenkin kattavana ja ilmoisten lukumäärän perusteella jollain tasolla yleistettävänä.

Kananen on kirjassaan luetellut seitsemän laadullisen tutkimukselle tyypillistä piirrettä. Nämä ovat:

1. Tutkimus tapahtuu aidossa ympäristössään.
2. Aineisto kerätään asianomaisilta tutkittavilta vuorovaikutussuhteessa.
3. Tutkija on toimija, aineiston kerääjä.
4. Tutkimusaineisto on monilähteistä: tekstiä, kuvia, haastatteluja jne.
5. Aineiston analyysi on induktiivista (käytännöstä teoriaan), rekursiivista (palautuvaa) ja interaktiivista (vuorovaikutteista).
6. Huomio on tutkittavien näkökulmassa, merkityksissä ja näkemyksissä.
7. Tavoitteena on kokonaisvaltainen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä.

(Kananen 2017, 34.)

Näitä seitsemää kohtaa pyrin noudattamaan tutkimukseni tekemisessä parhaani mukaan. Varsinainen tutkimustyö haastatteluiden osalta suoritettiin haastateltavien työpaikoilla, kunkin henkilön työpaikalla ja jopa työpisteen äärellä. Haastatteluiden aikana, niitä ennen ja niiden jälkeen oli luontaista vuorovaikutusta ja keskustelua. Haastattelijana saatoin esittää tutkittaville tarkentavia kysymyksiä, jos vastaukset olivat jäämässä liian suppeiksi. Koska teen opinnäytetyöni yksin, olen luonnollisesti myös itse kerännyt ja hankkinut

kaiken tutkimusmateriaalin. Aineistoa olen pyrkinyt keräämään eri muodoissa, kuitenkin huomioiden sen, mikä on opinnäytetyön kannalta järkevää. Materiaali perustuu kirjallisuuteen, lehtiartikkeleihin, tilastotietoihin ja haastatteluihin. Tutkimuksessa lähtökohta on haastateltavien omat empiiriset kokemukset ja näkemykset tutkittavasta aiheesta ja tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää paremmin tutkimuksen aihetta eli sähköisiä rikosilmoituksia ja siihen liittyviä ongelmakohtia.

Laadullisen tutkimuksen päämääränä on kuvata tutkittavaa ilmiötä, tehdä siitä tulkinta ja ymmärtää sitä. Tällä tähdätään siihen, että ilmiötä ymmärrettäisiin syvällisemmin. Kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen prosessit eroavat myös toisistaan. Kvantitatiivisen tutkimuksen osalta prosessi on lineaarinen kun kvalitatiivisen tutkimusaineiston osalta tulkintavaihe on jaksottainen. Kvalitatiivisesta tutkimuksesta puuttuu ankarat tulkintasäännöt, joita määrälliseen tutkimukseen liittyy. (Kananen 2017, 35.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen viimeinen vaihe ei ole analyysi, vaan kaikki toiminta, mikä sisältyy tutkimusprosessin eri vaiheisiin. Tämä ohjaa tiedonkeruuta ja koko tutkimusprosessia. Jorma Kananen esittää kirjassaan väitteen, että on väärin aloittaa saadun materiaalin analysointi vasta siinä kohtaa, kun on ensin kerännyt koko aineiston. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei voida ennakkoon rajata tutkimusmateriaalin määrää tai millaista materiaalia kerätään, vaan vasta materiaalin analyysi sanelee sen, milloin sitä on riittävästi. Tutkimusmateriaalia kootaan niin kauan, kunnes tutkija käsittää tutkittavan ilmiön ja käsiteltävään tutkimusongelmaan saadaan ratkaisu. (Kananen 2017, 35.)

Oman tutkimusmateriaalini keräysvaiheessa tämä asia realisoitui niin, että koin saaneeni jo kahden ensimmäisen haastattelun perusteella varsin kattavat vastaukset esittämiini kysymyksiin. Näin ollen koin kolmen viimeisen haastateltavan ainoastaan täydentävän vastauksia ja vahvistavan käsitystä isoimmista ongelmakohtista.

Jos opinnäytetyössäni käytettävää tutkimusmuotoa lähdetään miettimään syvällisemmin, niin kyseessä on yhdistelmä tutkimus. On vaikea arvioida kuuluko opinnäytetyöni kehittämistutkimuksen vai toimintatutkimuksen alaisuuteen, vai johonkin siltä väliltä.

Kehittämistutkimuksen ja toimintatutkimuksen päämääränä on saada tutkittavaan asiaan muutos. Kananen mukaan kehittämis- ja toimintatutkimuksen ero on tutkijan osallisuudesta muutosprosessissa. Toimintatutkimuksessa tutkija on itse toteuttamassa muutosprosessia. (Kananen 2017, 48-49.)

Opinnäytetyöni päämääränä on saada aikaan muutos sähköisten rikosilmoitusten laadussa. Tavoitteena on saada kansalaiset tekemään laadullisesti parempia sähköisiä rikosilmoituksia ohjaavalla esitteellä. Oman tutkimuksen osalta kyseenalaiseksi jää se, että täyttääkö malliesitteen tekeminen ja sen antaminen malliksi virallisten poliisin esitteiden tekijöille määritelmän kehittämistutkimuksen tai toimintatutkimuksen osalta. .

Kaikista yksinkertaisimman mallin mukaan kehittämistutkimukseen sisältyy vähintään neljä vaihetta; tavoite, suunnittelu, toiminta ja seuranta. (Kananen 2017, 50). Seurantavaihe jää omassa opinnäytetyössäni puutteelliseksi. Ongelmakohtaksi tämän osalta muodostuu aikataulu ja tulosten seurannan hankaluus. Seurantavaiheessa olisi hankala saada kontaktia sähköisen rikosilmoituksen tehneisiin henkilöihin, jotta heiltä voitaisiin tiedustella ovatko nähneet esitettä ja onko siitä ollut apua. Jos haastateltavaksi valittaisiin tähän opinnäytetyöhön osallisena olleet vastaajat, niin myös heidän on hankala tietää, kuka on käyttänyt sähköistä ilmoitusta tehdessä esitettä avuksi. Mikäli asiaa tutkittaisiin pitkäjänteisemmin ja tilannetta tarkasteltaisiin esimerkiksi vuoden päästä, niin ongelmana olisi se, kuinka laajaan jakoon esite on lopulta päässyt. Jälkimmäinen vaihtoehto antaisi sinänsä realistisen kuvan siitä, kuinka koko projekti on onnistunut. Valitettavasti siinä on myös paljon minusta johtumattomia muuttujia, jotka eivät välttämättä anna todellista kuvaa prosessin suorittamisesta.

Kehittämistutkimuksen tavoitteena on siis myös saada aikaan muutos. Kehittämistutkimus yhdistelee kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmuotoa tai pelkkää kvalitatiivista tutkimusmuotoa, joiden avulla pyritään saamaan muutos aikaiseksi. Sillä pyritään kehittämään esimerkiksi organisaatiota, toimintatapoja tai tuotetta. (Kananen 2017, 49.)

Oma alkuperäinen suunnitelmani oli kehittää tuote, tässä tapauksessa esite, jolla saataisiin aikaiseksi muutos. Toisaalta taustalla on samalla ajatus herättää keskustelua koko sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän päivittämisestä. Esitettä voitaisiin mahdollisesti käyttää hyödyksi tätä päivitystä tehdessä. Ongelmakohtana tässä tutkimusmuodossa on muutoksen toteutus ja sen arviointi. Muutokseksi kun jää opinnäytetyön produktin eli esitteen saattaminen jaettavaksi ja esitteen arviointi. (Kananen 2017, 49.)

2.4 Aineiston keruu

Kvalitatiiviseen tutkimukseen kuuluvat aineistonkeruumenetelmät ovat jaettavissa primääri- ja sekundääriaineistoihin. Primääriaineiston materiaali on koottu kyselyiden, haastatteluiden ja omien havaintojen perusteella kyseisestä tutkimuskohteesta. Sekundääriaineistoa ovat kaikki asiaa käsittelevät kuvamateriaalit, dokumentit ja muut aiheeseen liittyvät tallenteet. (Kananen 2015, 76.)

Aineistoa olen käyttänyt molemmista kategorioista. Primääriaineistoa edustavat haastattelut ja niistä saadut vastaukset. Sekundääriaineistoa edustavat opinnäytetyön lähteinä käytetty kirjallisuus, lehtiartikkelit ja lakiviittaukset.

Kun ollaan siinä vaiheessa, että ongelmakohtaa tarkennetaan, niin ongelman analysointi ja ongelmaan liittyvien syiden selvittäminen ovat teemoina haastatteluissa. Haastatteluiden päämääränä on selvittää eri asianosaisten näkökulma ongelmasta ja saada selville taustalla oleva oikea ongelma ja sen aiheuttavat tekijät. Kehittämistutkimuksen kohteena kun on ongelmat ja niistä eroon pääseminen. (Kananen 2015, 81.)

Haastateltavien henkilöiden pitää olla sellaisia, jotka tuntevat aiheita ja joihin tavoitteena oleva muutos vaikuttaa. Kun tehdään kehittämistutkimusta, niin haastattelut tulisi aloittaa hierarkiassa mahdollisimman korkealla tasolla olevista henkilöistä. Näin ollen on mahdollista saada kattava kokonaiskäsitys käsiteltävästä probleemasta. Myös suorittavan tason henkilöt, teoriaosuudessa käytetään nimitystä alemman tason henkilöt, antavat haastatteluillaan aiheeseen materiaalia omien tehtäväroolien mukaan. Haastatteluvaiheessa on syytä huomioida, se että samat aiheet eivät välttämättä toimi hierarkiassa eri tasoilla työskentelevien henkilöiden kanssa. Vastausten arviointi ja käsittely saattaa helpottua, kun materiaalia lähdetään käymään lävitse johtotasolta alaspäin. (Kananen 2015, 81.)

Omassa opinnäytetyössäni hierarkiassa ylemmällä olevia henkilöitä edustavat kyseisen sektorin ryhmänjohtajat. Heillä on kuitenkin vielä käytännön tasollakin ajantasainen ymmärrys käsiteltävästä ongelmakohdasta. Suorittavan tason henkilöinä on haastateltu tutkijoina työskenteleviä vanhempia konstaapeleita.

Haastatteluiden avulla saadaan kerättyä todenmukaista tietoa käsiteltävästä ongelmasta ja sen kautta saadaan parempi käsitys siitä, sekä sen parissa työskentelevistä henkilöistä. On myös huomioitava, että yksilöiden näkökulmat ovat erilaiset, eikä asiaan välttämättä päde yksi totuus. Kehittämistyössä tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden näkökantoja

tarvitaan myös muutosten toimeenpanovaiheessa. Muutosprosessi ei ole puhdas mekaaninen toteutus, koska asiaan liittyvät oleellisena osana ihmiset. (Kananen 2015, 81.)

Haastatteluissa on tavoitteena luoda haastateltaviin kahdenkeskinen luottamusta huokuva suhde. Kun haastateltava antaa oman työpanoksensa muutosprosessiin, niin hän myös sitoutuu paremmin muutoksen toteuttamiseen. Tämä pätee erityisesti silloin, kun projekti päämääränä on kehittää liiketoimintaa. Haastattelut voivat viedä paljon aikaa ja osoittautua kalliiksi, varsinkin silloin kun kyseessä on yksilöhaastattelussa. Myös molemmille osapuolille, haastattelijalle sekä vastaajalle, sopivien haastatteluajankohtien sopiminen voi osoittautua hankalaksi. Haastatteluprosessia voidaan ajallisesti vauhdittaa ryhmähaastatteluilla, mutta on huomioitava, että se tuottaa erityyppistä materiaalia. (Kananen 2015, 82.)

Sain opinnäytetyötä tehdessäni kokea haastatteluiden sopimiseen liittyviä ongelmakohtia. Yhteydenpito voi osoittautua haastavaksi kun selvität sopivia haastateltavia saatikka se, että pyrit sopimaan haastattelu molemmille sopivaan ajankohtaan. Vielä haastavampaa oli sopia samalle vierailulle kaksi haastattelua kerrallaan, mutta lopulta sekin onnistui. Tämän huomioiminen opinnäytetyön suunnitelmaa ja aikataulua tehdessä voi olla mahdotonta. Omalla kohdallani aikatauluni venähti ratkaisevasti tämän vuoksi.

Tutkimukseen käytettäviä haastattelumuotoja ovat strukturoimaton haastattelu, puolistrukturoitu haastattelu ja strukturoitu haastattelu. Strukturoimaton haastattelu on järjestyksen ja sisällön suhteen mukautuva sekä se on muodoltaan avoin haastattelu, joka keskittyy tietyn teeman ympärille. Strukturoitu haastattelumuoto on jäykempi ja sen suhteen voidaan puhua kyselystä. Jälkimmäinen haastattelumuoto toteutetaan jokaiselle vastaajalla samalla tavalla ja kysymykset esitetään samassa järjestyksessä. Strukturoimaton ja strukturoitu haastattelu ovat toistensa ääripäitä. Haastattelut toteutetaan kasvokkain haastattelijan ja haastateltavan kesken. Haastatteluja voidaan tehdä myös puhelimitse ja nykyaikana, myös internetin mahdollistamilla keinoilla. (Kananen 2015, 82.)

Strukturoidun haastattelun kyselyssä on tunnettava tutkittavaa ilmiötä, sillä kysymykset muodostuvat sen perusteella. Strukturoimattomaan haastatteluun kuuluvassa avoimessa haastattelussa ilmiö on tuntematon ja sen vuoksi aiheesta ei voida muotoilla tarkentavia kysymyksiä. Tämän vuoksi haastattelijalla on annettava haastateltavalle aihe, josta haastateltavan on kerrottava. Tämän kertomuksen mukaan haastattelijalla esittää aiheesta tarkentavia kysymyksiä saadakseen lisää informaatiota aiheesta. (Kananen 2015, 82.)

Strukturoidun ja strukturoimattoman haastattelun välille jää puolistrukturoitu haastattelu. Puolistrukturoidusta haastattelusta voidaan käyttää myös nimitystä puolistandardoitu haastattelu. Tämän haastattelu menetelmän määritelmässä on erilaisia tulkintoja. Erään tulkinnan mukaan kysymykset ovat jokaiselle haastateltavalle samat, mutta kysymysten järjestys voi vaihdella. Toisen tulkinnan mukaan kysymykset ovat samat, mutta siinä haastateltavat saavat vastata avoimesti kysymyksiin. Kolmannen määritelmän mukaan kysymykset ovat ennalta määriteltäviä, mutta niiden sanamuodot voivat vaihdella. (Hirsjärvi ym. 2008, 47.)

Opinnäytetyöni haastattelumuoto edustaa lähtökohtaisesti strukturoitua haastattelua. Samat kysymykset on tarkoitus esittää jokaiselle vastaajalle ja ne esitetään samassa järjestyksessä. Haastattelumuoto on tietoisesti valittu, koska tiedossa selkeä ongelma, joka tässä tapauksessa on puutteelliset sähköiset rikosilmoitukset. Olisi hyvin hankalaa ja työlästä opinnäytetyön puitteissa selvittää, minkä vuoksi ihmiset tekevät tiedoiltaan vajavaisia rikosilmoituksia. Sen vuoksi olen lähtenyt oletuksesta, että ilmoitusten tekijät eivät tiedä, mitkä asiat ovat rikosilmoituksen tekemisen kannalta oleellisia tietoja. Tarkkojen avoimien kysymysten avulla pystyn haastatteluilla selvittämään mitkä ovat yleisimpiä sähköisesti ilmoitettavia rikoksia ja mitä puutteita niissä on. Tämän perusteella pystyn rakentamaan ohjaavan esitteen jaettavaksi kansalaisille. Haastatteluiden muoto saattoi käytännössä mennä hetkittäin puolistrukturoidun haastattelun puolelle. Osassa haastatteluista keskustelu meni erittäin sujuvasti, enkä halunnut estellä, jos joku hieman kerkesi vastauksessaan sivuta toista kysymystä. Olin lähettänyt haastattelukysymykset etukäteen vastaajille, jotta he pystyivät etukäteen valmistautumaan haastatteluihin ja tehdä tarvittaessa haastatteluita varten omia muistiinpanoja.

2.5 Swot-analyysi

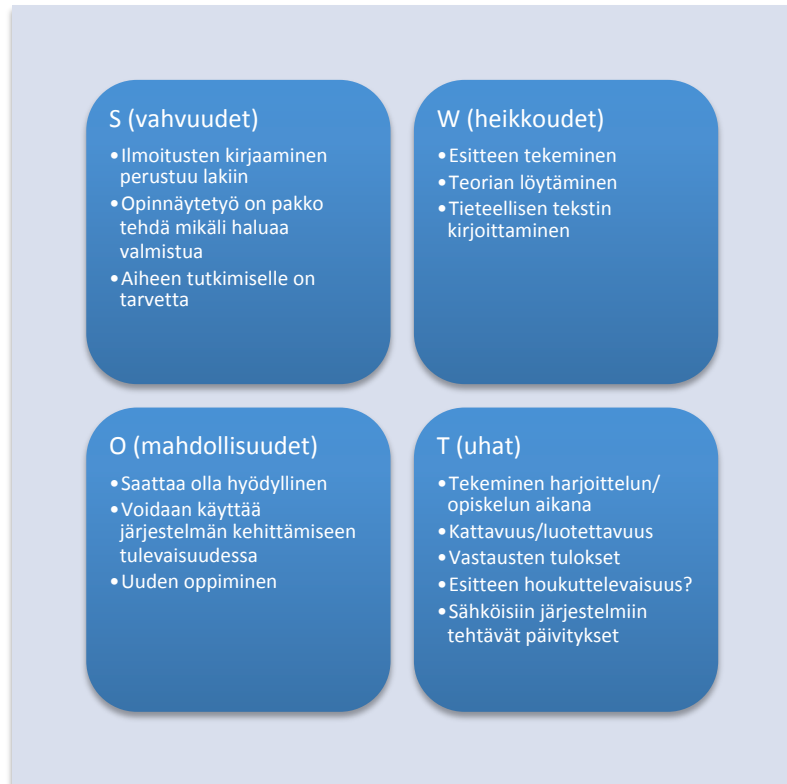
Amerikassa 1960-luvulla luotu SWOT-analyysi nousi saman tien suureen menestykseen. SWOT-analyysi on edelleen tänä päivänä monien ulkomaisten ja suomalaisten selvitysten mukaan yksittäisistä strategiatyökaluista suosituin liikkeenjohdon parissa. Kirjaimet S, W, O ja T tulevat englanninkielisistä sanoista strengths, weaknesses, opportunities ja threats. Eli suomennettuna vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. SWOT-analyysin keksijästä ja julkaisuajankohdasta kiistellään edelleen. (Vuorinen 2013, 88.)

SWOT-analyysin avulla voidaan luoda selväpiirteinen kokonaiskuva tilanteesta ja sitä voidaan käyttää tukena tehdessä strategisia päätöksiä. Jotta SWOT-analyysistä saadaan hyvä, se vaatii osa-analyysejä tuekseen. SWOT-analyysin avulla pitäisi asiassa nousta esille oleelliset seikat, joihinkin on panostettava. (Vuorinen 2013, 88.)

Analyysissä vertaillaan omia heikkouksia ja vahvuuksia toimintaympäristön mahdollisuuksiin ja uhkiin. Vahvuudet (S) ja heikkoudet (W) ovat niin sanotusti sisäisiä asioita, kun vastaavasti mahdollisuudet (O) ja uhat (T) ovat toimintaympäristöön kuuluvia asioita. Ulkoiset seikat ovat tulevaisuuden tuomia haasteita ja sisäiset seikat liittyvät asian nykytilaan. SWOT-analyysin tavoitteena on aikaansaada tutkimista, tutkimista seuraavia valintoja ja sen jälkeen toimintasuunnitelma. (Vuorinen 2013, 88-89.)

SWOT-analyysia voidaan käyttää hyväksi toimintasuunnitelman kehittämisessä. Vahvuuksien osalta on syytä miettiä, kuinka niitä voidaan vielä vahvistaa ja miten niitä hyödynnetään. Heikkouksista on vastaavasti pyrittävä pääsemään eroon tai niiden merkitystä on pyrittävä vähentämään tai karsimaan. Mahdollisuuksien kohdalla on mietittävä sitä, kuinka pidetään huoli siitä, että niitä saadaan hyödynnettyä. Uhkien kohdalla mietitään taas kuinka ne saadaan eliminoidua tai minimoitua. Uhkien kohdalla voidaan miettiä myös sitä, voidaanko uhka jotenkin vääntää mahdollisuudeksi. (Vuorinen 2013, 89.)

Tein opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa SWOT-analyysin opinnäytetyöprosessistani. Analyysissä olen miettinyt omia henkilökohtauksia vahvuuksiani ja heikkouksia opinnäytetyön tekemisessä sekä samoja seikkoja aiheen osalta. Pohdin myös aiheeseen liittyviä ulkoisia mahdollisuuksia ja uhkia. Analyysia on täydennetty opinnäytetyön edetessä.

Kuva 1. SWOT-analyysi opinnäytetyön tekemisestä.

3 SÄHKÖISTEN RIKOSILMOITUSTEN TAUSTAA

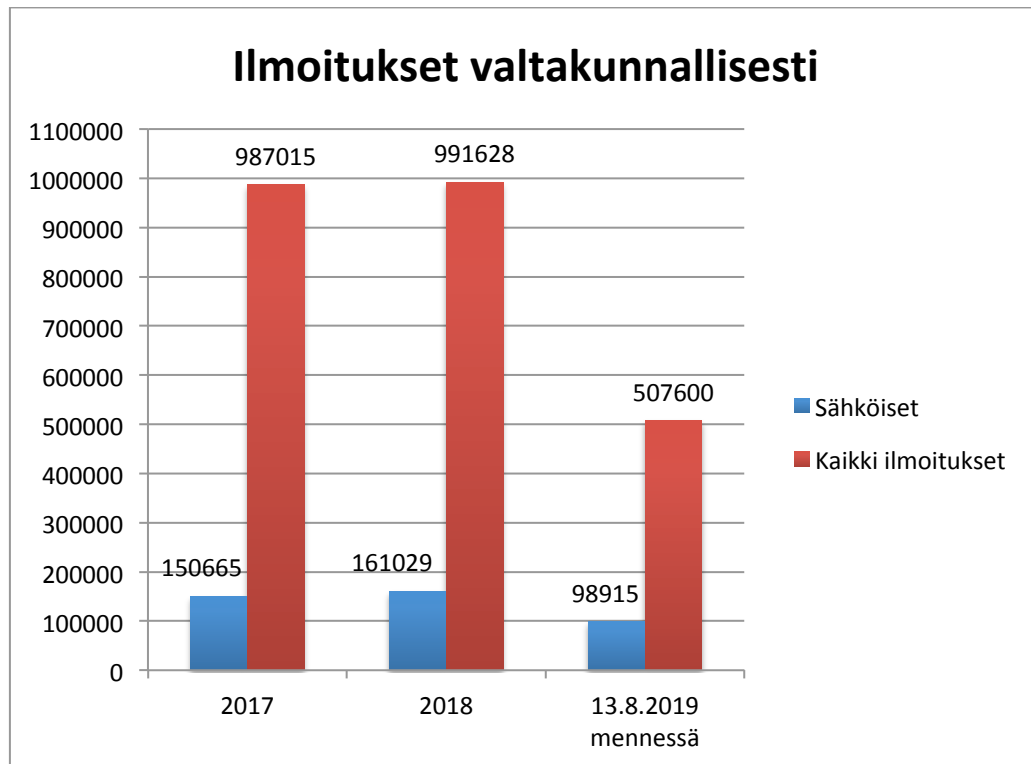
3.1 Nykytila ja taustat

Poliisin sähköisen rikosilmoituslupaan perusta on Poliisilaissa (22.7.2011/872) ja Esitutkintalaissa (22.7.2011/805). Poliisilain 1. luvun 1. pykälän 1. momentissa luetellaan poliisin tehtävät ”Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.” Listan loppuosasta löytyvät ”paljastaminen, selvittäminen” liittyvät oleellisen osana sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän perustaan.

Rikosilmoituksen kirjaamista vaativa lakipykälä löytyy sen sijaan Esitutkintalaista. Esitutkintalain 2. luvun 1. pykälä määrittelee poliisin esitutkintaa tekeväksi viranomaiseksi ja saman lain 3. luvun 1. pykälän 1. momentti koskee vaatimusta rikosilmoituksen kirjaamisesta. Kyseisessä kohdassa mainitaan ”Kun esitutkintaviranomaiselle ilmoitetaan rikos tai tapahtuma, jota ilmoittaja epäilee rikokseksi, esitutkintaviranomaisen on viipymättä kirjattava ilmoitus.” Saman kohdan mukaan vajavaiseen ilmoitukseen on pyydetty tarpeen tullen ilmoittajalta täydennyksiä ja tarkennuksia.

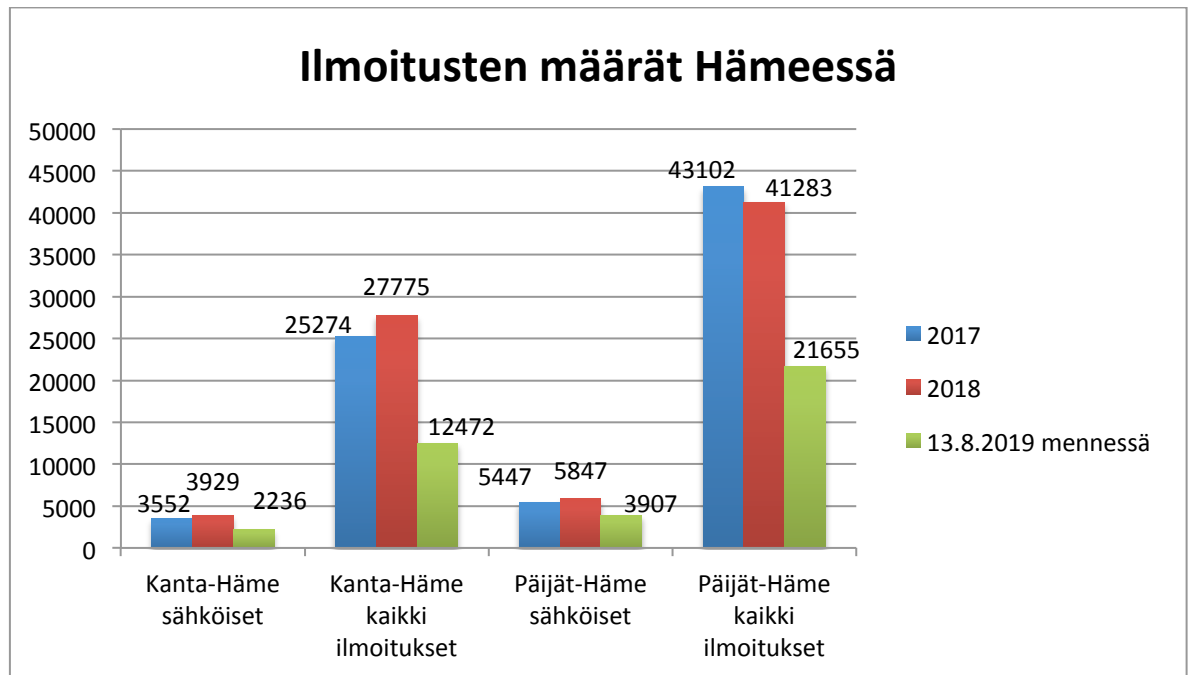
Edellisessä kappaleessa mainittu viimeinen kohta eli se, että puutteellisen ilmoituksen kohdalla on puuttuvia tietoja täydennettävä ilmoittajalla, liittyy erittäin oleellisesti opinnäytetyöni aiheen valintaan. Monesti sähköisenä tulleet rikosilmoitukset ovat puutteellisia ja vaativat tietojen täydentämistä ilmoittajalta. Tämä taas lisää tutkijan työmäärää ja luonnollisesti hidastaa tutkinnan etenemistä.

Pyysin opinnäytettäni varten tilastotietoja rikosilmoituksista PolStat:ista. Sain tilastoja sähköisesti ilmoitetuista rikoksista sekä tilastotietoja rikosilmoitusten kokonaismäärästä Hämeen osalta, sekä valtakunnallisella tasolla. Tilastotiedot olivat saatavissa vuodelta 2017, 2018 ja tilastojen saamisen ajankohtaan 13.8.2019 asti. Tilastot voisivat olla laajemmaltakin ajalta, mutta näistä selviää jo hyvin kuinka paljon sähköisiä ilmoituksia tulee ja mikä on niiden kokonaismäärä suhteessa kaikkiin ilmoituksiin. Tilastoista pystyy tekemään johtopäätöksiä siitä, mikä on sähköisten rikosilmoitusten trendi.

Taulukko 1. Rikosilmoitusten lukumäärät valtakunnallisesti. (Lähde: PolStat)

Ensimmäinen taulukko kertoo rikosilmoitusten määrästä valtakunnallisella tasolla kuluvalta vuodelta, sekä kahdelta edelliseltä vuodelta. Lukuja tarkastellessa iskee nopeasti silmään vuoden 2017 ja 2018 ilmoitusten lukumäärät. Vaikka kokonaisilmoitusten määrä on kasvanut noin 4 600 kappaletta, niin sähköisissä kasvu on ollut nopeampaa ja sitä on ollut yli 10 000 ilmoitusta. Kaaviosta voidaan laskea, että sähköisten rikosilmoitusten osuus kaikista ilmoituksista on kasvanut mitatulla ajanjaksolla. Vuonna 2017 sähköisiä ilmoituksia kaikista rikosilmoituksista on ollut noin 15,3 prosenttia. Seuraavana vuonna lukema on ollut noin 16,2 prosenttia ja kuluvana vuonna mitatulla jaksolla peräti 19,5 prosenttia. Tästä voidaan mahdollisesti tehdä johtopäätös sellaisesta trendistä, että ilmoituksia tulee koko ajan enemmän sähköisessä muodossa. Toki kuluvan vuoden 2019 osalta tilastot ovat vielä puutteellisia ja tilastot varmasti muuttuvat puuttuvan neljän ja puolen kuukauden osalta. Uskon, että kesän loppuun mennessä sähköisten rikosilmoitusten osuutta on voinut nostaa esimerkiksi polkupyörävarkaudet, joita tapahtuu kevään ja kesän aikana. Nämä kuuluvat kuitenkin niihin rikoksiin, joita usein sähköisesti ilmoitetaan.

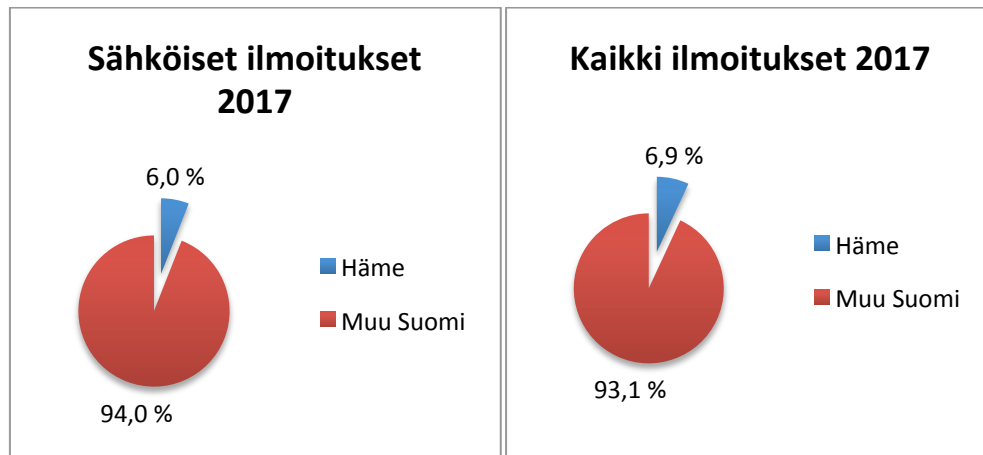

Taulukko 2. Rikosilmoitusten määrät Hämeen poliisilaitoksen alueella eriteltynä. (Lähde: PolStat)

Tämä seuraava taulukko 2. tarkastelee lähemmin rikosilmoitusten määrää Hämeen poliisilaitoksen alueella. Taulukossa on Kanta- ja Päijät-Häme eriteltynä sen vuoksi, että selviää missä suhteessa ilmoituksia kirjataan alueiden välillä. Päijät-Hämeen suurempi ilmoitusten määrä on se, minkä vuoksi olen valinnut Lahdesta haastatteluiden kohteeksi kolme henkilöä ja Hämeenlinnasta kaksi.

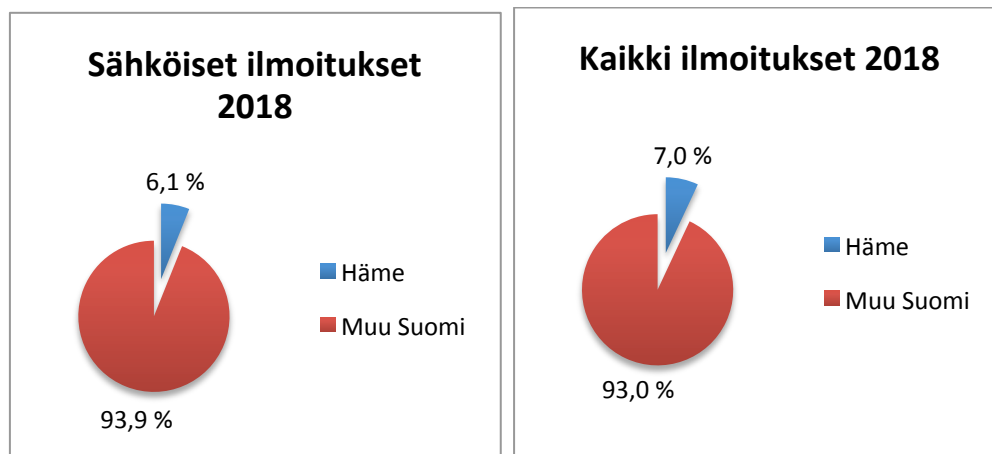
Taulukko 2 näyttää kasvu sähköisten rikosilmoitusten määrässä molemmilla alueilla. Mielenkiintoinen tilastofakta tässä taulukossa on sen osalta, että Päijät-Hämeen alueella vuoden 2017 ja 2018 välillä on kuitenkin kokonaisilmoitusmäärässä tapahtunut pientä pudotusta. On kuitenkin nopeasti havaittavissa, että mitatulla ajanjaksolla sähköisenä tulleiden ilmoitusten määrä on kasvanut näinä vuosina ja tämän vuoksi sähköisten ilmoitusten osuus ilmoitusten kokonaismäärästä luonnollisesti nousee. Taulukon 2 lukuja verrattaessa taulukon 1 lukuihin, voidaan laskea, että Hämeen alueella sähköisiä rikosilmoituksia tulee ehkä hieman vähemmän kuin kansallisella tasolla. Kanta-Hämeen osalta sähköisten ilmoitusten osuus on ollut 14,1 prosenttia vuonna 2017 ja 2018 sekä 17,9 prosenttia kuluneena vuotena. Vuosina 2017 ja 2018 on ollut aivan pientä kasvua sähköisten ilmoitusten määrässä suhteessa kaikkiin ilmoituksiin, mutta tämä muutos mahtuu yhden desimaalin pyöristyksen sisälle. Päijät-Hämeen osalta vastaavat lukemat ovat 12,6 prosenttia, 14,2 prosenttia ja 18,0 prosenttia. Näissä vuoden 2017 ja 2018 välillä on havaittavissa kasvua ja kuluneen vuoden prosenttiosuus on samalla tavalla selkeästi

suurempi kuin taulukossa 1, mutta epäilen tähän tämän johtuvan ainakin osittain taulukon 1 pohdinnassa mainitusta kevään ja kesän polkupyörävarkauksien suuresta lukumäärästä.

Taulukko 3. (vasen) Sähköisten ilmoitusten lukumäärä Häme vs. muu Suomi vuonna 2017. (Lähde: PolStat)

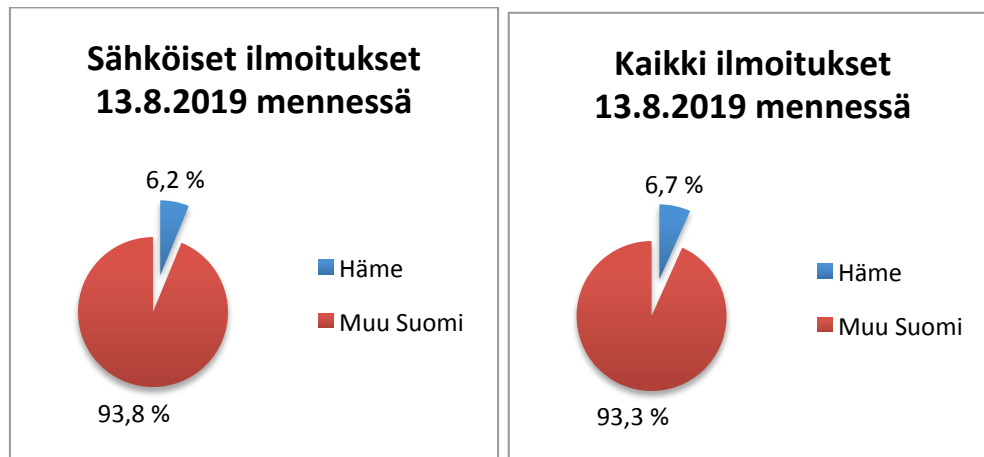
Taulukko 4. (oikea) Kaikkien ilmoitusten lukumäärä Häme vs. muu Suomi vuonna 2017. (Lähde: PolStat)

Taulukko 5. (vasen) Sähköisten ilmoitusten lukumäärä Häme vs. muu Suomi vuonna 2018. (Lähde: PolStat)

Taulukko 6. (oikea) Kaikkien ilmoitusten lukumäärä Häme vs. muu Suomi vuonna 2018. (Lähde: Polstat)

Taulukko 7. (vasen) Sähköisten ilmoitusten lukumäärä Häme vs. muu Suomi 13.8.2019 mennessä. (Lähde: PolStat)

Taulukko 8. (oikea) Kaikkien ilmoitusten lukumäärä Häme vs. muu Suomi vuonna 13.8.2019 mennessä. (Lähde: Polstat)

Taulukot 3-8 avaavat tarkemmin Hämeen poliisilaitoksen alueen osuutta Suomen rikostilastoissa. Hämeen osuus sekä sähköisistä ilmoituksista, että kaikista ilmoituksista on käytössä olevalla ajanjaksolla kohtalaisen pieni. Taulukoista näkee, että prosenttiosuus vaihtelee jokaisessa tilastossa 6-7 prosenttiyksikön välillä. Tutkimuksen luotettavuutta pohtiessa tämä alhainen prosenttiosuus hankaloittaa tutkimuksen yleistettävyyttä kansallisella tasolla, mutta toisaalta Hämeen alueellakin ilmoituksia tulee kuitenkin määrällisesti paljon. Voimme esimerkiksi laskea taulukosta 2, että Hämeen alueella on vuonna 2018 tullut 9 776 sähköistä ilmoitusta ja vuonna 2019 mitattuun ajankohtaan mennessä sähköisiä ilmoituksia on tullut jo 6 143. Lukumäärästä voidaan kuitenkin päätellä, että näihin ilmoituksiin mahtuu monen monta erilaista ilmoitusta erinäisine puutteineen.

3.2 Sähköiset rikosilmoitukset mediassa

Poimin opinnäytetyön kirjoitus vaiheessa kaksi artikkelia, joidenka koen tukevan seuraavassa kohdassa olevaa tutkimuksen analyysivaihetta. Iltalehden uutinen tukee tutkimukseni luotettavuutta kansallisella tasolla, sillä se antaa kuvaa siitä kuinka paljon sähköisiä rikosilmoituksia saattaa tulla isossa kaupungissa. Helsingin sanomien artikkeli taas nostaa esille yhtä haastatteluissa mainittua ongelmaa, joka tämän perusteella saattaa olla jollakin tasolla yleinen myös muiden kuin Hämeen poliisilaitoksen osalta.

Haastateltavien vastaukset sähköisten rikosilmoitusten määrästä saavat tukea kansallisella tasolla syksyllä julkaistusta uutisesta Iltalehti.fi -sivustolla. Artikkelin otsikko on huomiota herättävä ”EU-huippukokoukset imivät resurssit, poliisin nettipalvelu aivan tukossa – jopa 4000 rikosilmoitusta kirjaamatta Helsingissä”. Artikkelissa kerrotaan, että resurssipulan vuoksi ilmoituksia ei ole ehditty kirjaamaan sitä tahtia kuin niitä on tullut. Syynä on mainittu se, että tutkijoita on kokousten aikana sijoitettu muihin tehtäviin, kuten liikenteenohjaukseen ja valvontatehtäviin. (Iltalehti.fi, 30.09.2019)

Rikoskomisario Heikki Sandberg on vahvistanut Iltalehdelle nämä tiedot ja kertonut, että päivittäin Helsingin poliisi saa noin 90 sähköistä rikosilmoitusta. Sandberg kuitenkin kertoo, että tulleet ilmoitukset käydään esimiesvoimin lävitse ja niistä poimitaan akuutimmat tapaukset pois. Kiireettömät tapaukset jäävät odottamaan kirjaamista myöhemmin. (Iltalehti.fi, 30.09.2019)

Helsingin Sanomat uutisoivat loppukesästä 2019 eräästä toisesta sähköisiin rikosilmoituksiin liittyvästä ongelmasta, joka nousi esille myös haastateltavien vastauksissa. Helsingin Sanomien uutinen kertoo Julius Pekarista, joka soitti hätäkeskukseen varastetusta robottiruohonleikkurista, joka oli varustettu gps -paikantimella. Näin ollen hän tiesi koko ajan mihinkä ruohonleikkurin gps -signaali paikantui. Hätäkeskuspäivystäjä ohjasi kuitenkin Pekarin tekemään sähköisen rikosilmoituksen. (Helsingin Sanomat, 02.09.2019)

Tämä asia mainittiin myös tutkimukseni haastatteluissa. Tarkemmin sanottuna ongelma on se, että kansalainen soittaa Hätäkeskukseen ja hänet ohjataan tekemään sähköinen rikosilmoitus, kun asia on sellainen, että vaatisi kuitenkin akuutteja toimenpiteitä. Moni voisi tässä kohtaa tietenkin pitää robottiruohonleikkuria vähäarvoisena ja hätäkeskuspäivystäjä on antanut ohjeen sen perusteella, mutta esimerkiksi liikenteessä näkyy paljon henkilöautoja, joidenka arvo on tuota vähäisempi.

Ilmoituksen tekemisen jälkeisenä päivänä Pekari sai soiton poliisilta ja poliisi kummasteli, minkä takia Pekari ei ollut suoraan soittanut Hätäkeskukseen. Puhelimessa ollut poliisi oli sanonut, että gps:llä varustetun ruohonleikkurin etsiminen olisi ollut helpompaa heti tapahtuneen jälkeen. Länsi-Uudenmaan rikoskomisario Jukka Paasio on kommentoinut Helsingin sanomille, että juuri tapahtuneesta omaisuusrikoksesta kannattaa ilmoittaa hätäkeskukseen ja jos anastuksesta on kulunut aikaa, niin siinä tapauksessa on syytä tehdä sähköinen rikosilmoitus. Paasi kommentoi myös, että hätäkeskukseen ilmoittaessa

omaisuuden jäljille pääsee tehokkaammin. Tapaus päättyi kuitenkin lopulta hyvin ja Pekari löysi ruohonleikkurinsa Nuuksiosta lehtikasan alta. (Helsingin Sanomat, 02.09.2019)

4 TUTKIMUSOSIO JA SEN ANALYYSI

4.1 Tutkimuskysymykset

Kokosin aiheeseen liittyen kymmenen kysymyksen sarjan, jotka esitin jokaiselle haastateltavalle samassa muodossa. Kysymykset ovat avoimia, jotta ne eivät rajaisi liikaa haastateltavien vastauksia ja saisin mahdollisimman kattavat vastaukset jokaiseen kohtaan. Lisäksi kysymykset koskevat tutkittavien omia empiirisiä kokemuksia asiaan liittyen.

Koska olin rajannut etukäteen kohdehenkilöiden lukumäärän viiteen, halusin ensimmäisellä kysymyksellä korostaa vastaajien työkokemusta poliisin työssä. Kokeneiden henkilöiden vastausten merkitys on kuitenkin suurempi, kuin esimerkiksi juuri poliisiuran aloittaneiden.

Seuraavaksi halusin selvittää tutkijoiden suhtautumista siihen, onko sähköisten ilmoitusten määrässä tapahtunut muutosta, onko organisaatio pysynyt muutoksen perässä ja kuinka sähköiset rikosilmoitukset työllistävät poliisia. Koen tähän liittyvien kysymysten vahvistavan tutkimuksen tarvetta.

Kysymyksillä 4-6 selvitän tarkemmin sähköisenä tulevia rikosilmoituksia ja niiden puutteita. Nämä liittyivät vahvasti opinnäytetyöni alkuperäiseen tavoitteeseen eli produktin julkaisuun. Tarkoituksena on selvittää mahdollisimman kattavasti sähköisenä tulevia erilaisia rikosilmoituksia ja niissä olevia puutteita.

Seuraavat kaksi kysymystä käsittelevät näiden edellä selvitettyjen ilmoitusten ja niiden puutteiden seurauksia. Nämä vastaavat siihen, mitä kaikkea toimenpiteitä tutkijat joutuvat tekemään, jotta he saavat kansalaisen tekemän ilmoituksen kirjattua vaaditulla tasolla. Nämä toimenpiteet ovat niitä, jotka vievät tutkijoilta ylimääräistä työaikaa ja sitä kautta hidastavat tutkinnan etenemistä.

Haastattelun lopuksi haluan esittää avoimen kysymyksen, jolla selvitän avoimesti tutkijoiden suhtautumista ylipäättänsä sähköiseen rikosilmoitusjärjestelmään. Viimeinen kysymys on tehty sitä varten, että mikäli en ole osannut huomioida kysymyksissä kaikkea, niin voin vielä sen avulla saada esille jotain opinnäytetyön kannalta oleellista.

Tutkimuksessa käytetyt kymmenen kysymystä ovat seuraavat:

1. Kuinka kauan olet työskennellyt poliisina ja kuinka kauan siitä sähköisten rikosilmoitusten parissa?
2. Kuinka sähköisten rikosilmoitusten määrä on oman henkilökohtaisen kokemuksesi mukaan muuttunut? Onko tutkijoiden määrä pysynyt muutoksen perässä? Jos ei, niin millainen tilanne on tällä hetkellä ilmoitusten ja tutkijoiden määrän suhteen?
3. Kuinka työllistävänä näet sähköisten rikosilmoitusten kirjaamisen poliisin järjestelmiin?
4. Millaisia rikoksia yleisimmin sähköisesti ilmoitetaan? Avaa tarvittaessa tarkemmin (esim. anastusrikokset: mitä anastetaan?).
5. Millaisia puutteita näissä ilmoituksissa on? Avaa tapauskohtaisesti tarkemmin.
6. Tuleeko mieleesi vielä muita mainittavia sähköisesti ilmoitettuja rikoksia ja niiden puutteita, jotka voisi esitteessä mainita? Jos, niin mitä?
7. Millaisia toimenpiteitä tutkijat joutuvat tekemään näiden puutteellisten tietojen saamiseksi? Kuinka paljon nämä vievät tutkijan työaikaa (oma empiirinen arvio)?
8. Näetkö riskinä, että esimerkiksi kiireen alla, puutteellisen sähköisenä tulleen rikosilmoituksen kirjaamisessa saatetaan jättää puuttuvia tietoja kaivamatta ilmoitukseen?
9. Mikä on mielipiteesi poliisin sähköisestä rikosilmoituspalvelusta tällä hetkellä? Miten sitä voisi mielestäsi parantaa?
10. Tuleeko sinulla mieleen muuta asiaan liittyen, joka saattaisi olla hyödyllinen opinnäytetyön tai lopullisen esitteen kannalta? Jos, niin mitä?

4.2 Vastaajat

Vastaajat ovat valittu Hämeen poliisilaitoksen Lahden pääpoliisiaseman ja Hämeenlinnan poliisiaseman esikäsittely-yksikössä työskentelevistä poliiseista. Haastateltaviksi valitut on valittu sen perusteella, että heidän työtehtäviinsä kuuluu oleellisena osana sähköisten rikosilmoitusten syöttäminen poliisin järjestelmiin ja omaavat työkokemusta poliisina. Tämän vuoksi mahdolliset harjoittelijat ja ruuhkien purkamiseen määräaikaikaiset ovat jätetty tutkimuksen ulkopuolella.

Opinnäytetyön tutkimuskohteena olleet henkilöt ovat kaikki työskennelleet poliisina useampia vuosia. Jopa lyhyimmän ajan poliisina olleella on takana jo viiden vuoden työura. Työkokemusta sähköisten rikosilmoitusten parissa heillä on reilusta vuodesta yli viiteen vuoteen. Haastateltavina on ollut sekä miehiä, että naisia.

4.3 Vastausten analyysi

Haastatteluiden perusteella sähköisten rikosilmoitusten määrä on lisääntynyt, mutta määrä vaihtelee päivätasolla ja vuodenajan mukaan. Kesällä tulee enemmän juttuja kuin talvella. Sähköisten rikosilmoitusten määrän kasvun syyksi epäillään sitä, että ihmiset ovat tulleet enemmän tietoisiksi siitä, että rikosilmoitus on mahdollista tehdä sähköisesti ja se, että hätäkeskus saattaa ohjata soittajan tekemään sähköisen rikosilmoituksen. Työntekijämäärä ei vastaajien perusteella ole pysynyt muutoksen perässä. Ilmoituksia tulee liian paljon suhteessa niiden kirjaajiin. Juttuja saattaa tulla päivän aikana enemmän kuin niitä ehtii kirjata. Osa vastaajista antaa kuitenkin ymmärtää, että tilanne on kuitenkin parantunut aikaisempaan nähden. Parannusehdotukseksi vastaajilta tulee se, että yksiköissä saisi olla vähintään yksi täysipäiväisesti sähköisiä rikosilmoituksia kirjaava tutkija. Lahden poliisiasemalla tällainen kiertävä järjestelmä on vastaajien mukaan jo olemassa, mutta siihenkin toivottaisiin vielä toista kirjaajaa rinnalle.

Tutkittavien vastauksista selviää myös se, että esikäsittely-yksikölle kuuluu sähköisten rikosilmoitusten lisäksi paljon muitakin tehtäviä. Tämä vaikuttaa tietenkin oleellisesti juttuja kirjaavien tutkijoiden määrään. Vastauksista selviää myös se, että sähköisten rikosilmoitusten ruuhkauttaessa esikäsittelyn, on juttuja jouduttu kirjaamaan ylitöinä ja mm. valvonta- ja hälytyssektorin työntekijöitä on käytetty suman purkamisessa avuksi.

Kaikki vastaajat pitivät sähköisten rikosilmoitusten kirjaamista poliisin järjestelmiin hyvin työläänä. Lisäksi ilmoituksia saattaa tulla enemmän sähköisessä muodossa kuin kentän työvuorossa kirjaamina. Yksi vastaajista heittää ilmoille ajatuksen, että mikäli kenttä kirjaisi juttuja aktiivisemmin, niin esikäsittelyn ei tarvitsisi kirjata niin paljon juttuja. Sähköisten rikosilmoitusten osalta työllistävyyttä lisää myös se, että jutun kirjaamiskynnys on matala ja sekalaisia S-ilmoituksia tulee paljon.

Vastaajilta tuli hyvin yhteneviä vastauksia, kun tiedusteltiin millaisia rikoksia sähköisesti yleisesti ilmoitetaan. Erilaiset anastusrikokset nousevat esille ensimmäisenä. Näitä on

mainittu mm. näpistykset, bensavarkaudet ja varkaudet yleisesti. Myös polkupyörä- ja myymälävarkaudet nousevat esille. Ajoneuvovarkauksia ja automurtoja ilmoitetaan myös sähköisesti. Maksuvälinepetokset mainittiin myös. Näiden perinteisempien tekojen rinnalla on noussut myös internetissä tehdyt teot. Niin sanotut nettipetokset ovat näistä se kaikkein yleisin ja sitä seuraa sosiaalisessa mediassa tapahtuneet kunnianloukkausepäilyt. Tämän lisäksi on yksittäisiltä vastaajilta muita tässä mainitsemattomia tekoja. Kaiken kaikkiaan voidaan sanoa, että sähköisesti ilmoitetaan tänä päivänä hyvin paljon erilaisia juttuja. Näiden ohella ilmoitetaan paljon niin sanottuja S-ilmoituksia eli sekalaisilmoituksia, jotka koskevat usein viranomaisen myöntämien asiakirjojen katoamisia. Näitä ovat mm. passit, henkilökortit ja ajokortit. Näissä ei kuitenkaan ole usein tarve epäillä rikosta.

Haastatteluissa nousee esille, että sähköisenä tulleissa rikosilmoituksissa on usein puutteita. Osa kansalaisista osaa mainita ilmoituksessa ne oleelliset tiedot, mutta usein ilmoittajan perään joutuu soittelemaan ilmoituksen täydentämiseksi. Monesti kansalaisen tekemä rikosilmoitus saattaa olla jo selostusosaltaan puutteellinen. Tutkijan voi olla hankala saada selville, mitä asiassa on ylipäätänsä tapahtunut tai onko kyseessä edes rikos vai ainoastaan S-ilmoitus. Niinkin yksinkertaisen asian eli tapahtumapaikan ilmaisemisessa saattaa olla ongelmia ja tapahtumapaikkana voi olla mainittu asianomistajan asuinpaikka. Myös ilmoituksissa mainittujen henkilöiden tiedot ovat monesti erittäin puutteellisia. Hankalaksi mainitaan myös ne ilmoitukset, joissa ilmoittaja on eri kuin varsinainen asianomistaja.

Tarkempina puutteina nousee esille anastusrikosten osalta yksilöivät tunnisteet ja jopa anastetun kohteen perustiedot kuten malli ja väri. Yksilöivänä tunnisteena on mainittu mm. polkupyörien osalta runkonumero. Yksilöivä tunniste helpottaa poliisin työtä siinä mielessä, että sen voi syöttää järjestelmiin ja sen perusteella voi tehdä hakuja, mikäli vastaava tavara tulee joskus tehtävien yhteydessä vastaan. Vastauksissa nousi esille, että vastaan on tullut myös ajoneuvovarkauksia, mistä on puuttunut jopa ajoneuvon rekisterinumero. Ylipäätänsä kaikki tarkat tiedot anastetusta omaisuudesta ja sen arvosta nousevat puutteissa esille. Myymälävarkauksien osalta arvohan ilmaistaan arvonlisäverottomana.

Usein ilmoituksista puuttuu myös tarvittavat liitetiedostot. Niin kutsuttujen nettipetosten osalta puuttuu esimerkiksi tarkemmat maksutiedot eli mille tilille on maksettu. Yksi vastaaja tarkensi petosten osalta vastausta sillä, että mahdollisen perintäfirman osallisuus ja kanta asiaan olisi hyvä tuoda selville. Ongelmana liitetiedostojen kohdalla mainitaan se,

että järjestelmä ei salli kovin suurta liitetiedostoa. Tämän vuoksi ilmoituksissa olisi hyvä olla maininta siitä, että mikäli tapahtumasta on saatavilla lisää kuva- tai videomateriaalia, niin mistä sitä voi jatkossa tiedostella. Tämä seikka nousi esille kahdessa haastattelussa.

Haastatteluissa nousi esille myös mielenkiintoinen kohta sähköisen rikosilmoituksen lomakkeesta. Lomake kysyy kansalaiselta vaatikko hän rangaistusta rikoksesta. Monesti sähköisen järjestelmän kautta ilmoitetaan asianomistajarikoksia, joidenka osalta tutkinnan aloittaminen vaatii sen, että asianomistaja vaatii rangaistusta. Muutenhan jutun tutkinta päätettäisiin sillä perusteella, että kyseessä on asianomistajarikos ja asianomistaja ei vaadi rangaistusta. Rastia laittaessa kansalainen ei välttämättä tiedosta sitä, mitä merkitsee se, jos hän laittaa rastin ”en vaadi -kohtaan”. Toki näissä voi osaltaan olla syynä se, että vakuutusyhtiöt vaativat kopion rikosilmoituksesta.

Nämä puutteelliset ilmoitukset aiheuttavat vastaajien mukaan tutkijoille monenmoista ylimääräistä työtä. Tutkijat joutuvat soittelemaan ilmoittajille/asianomistajille puuttuvien tietojen perään, mikäli edes yhteystiedot ovat ilmoituksessa oikein. Mikäli ilmoittajat eivät vastaa, niin tutkijat joutuvat soittelemaan uudestaan ja lähettelemään tekstiviestejä ja sähköposteja kunnes ilmoittaja saadaan kiinni. Kahdessa haastattelussa oli mainittu, että näihin menee kahdeksan tunnin työpäivästä tunnista kahteen. Haastatteluissa selviää, että puutteelliset ilmoitukset saattavat lojua tutkijoiden pöydällä viikkoja, jopa kuukausia, sen takia, että asianomistajalta ei saada selvitettyä puuttuvia tietoja.

Yksi vastaaja avasi puutteellisista rikosilmoituksista seuraavia toimenpiteitä vielä hieman tarkemmin. Puuttuvia henkilötietoja kuten henkilötunnuksia, osoitteita, lasten huoltajia ja huoneistojen asukkaita joutuu kaivamaan poliisin eri järjestelmistä. Myös puuttuvia puhelinnumeroita joutuu hakemaan numerotiedustelusta tai muista järjestelmistä. Yritysten ollessa osallisena rikosilmoituksessa, niistä puuttuu myös yhteystiedot, osoitteet ja Y-tunnukset. On ilmoitettu jopa niin kutsuttuja nettipetoksia, joissa ei ole mainittu yritystä, josta tuote on tilattu. Hän täydentää myös vastausta puutteellisten liitetietojen osalta tilitapahtumatiedoilla maksuvälinepetoksissa ja muissa petoksissa.

Tiedustelin vastaajilta näkevätkö he riskinä sen, että kiireen alla puutteellisen sähköisenä tulleen rikosilmoituksen kirjaamisvaiheessa saatetaan jättää puuttuvia tietoja kaivamatta ilmoitukseen. Kaikilta vastaajilta tuli tähän jollain tasolla myöntävä vastaus. Esikäsittelyn tehtävä on saada juttuja nopeasti eteenpäin ja puutteelliset jutut saattavat jäädä helpommin keskeytettäväksi. Kahdessa vastauksessa nostettiin isommaksi ongelmaksi riski siitä, että

akuutteja toimenpiteitä vaativat ilmoitukset voivat jäädä huomaamatta. Esille nousi esimerkiksi nettipetokset, perheväkivaltatapaukset ja jutut joihin liittyvät valvontakameratallenteet. Esimerkiksi valvontakameratallenteet eivät välttämättä ole enää saatavilla myöhemmässä vaiheessa. Tutkinnallisena riskinä on mainittu myös se, että anastettu tavara on voitu ehtiä hävittämään.

Sähköisen rikosilmoitus järjestelmän parantamiseen vastaajilta tuli monia ehdotuksia. Järjestämää pidetään vanhahtavana ja kolmessa haastattelussa ehdotetaan, että järjestelmä voisi olla ohjaavampi. Järjestelmän pitäisi antaa selkeitä ohjeita rikosilmoituksen täyttämiseen ja jopa niin, että se vaatisi tietyn rikoksen kannalta oleelliset tiedot. Näin ollen voitaisiin välttyä turhulta soitteluilta. Yhdessä haastattelussa parannusehdotukseksi ehdotetaan sitä, että poliisin PATJA -järjestelmä hakisi tietoja lomakkeelta suoraan. Tällainen kuulemma toteutuu nykyisellään jo henkilökortin ja passin osalta, mutta toiveissa olisi tällainen myös ajoneuvojen kohdalla.

Yksi vastaaja ehdottaa sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän poistamista kokonaan. Hänen mielestään sen kautta tulee paljon turhia juttuja, joilta välttyttäisiin sillä, että ilmoitus pitäisi tulla tekemään poliisiasemalle. Hänen mukaan ihmiset tekevät nykyisin paljon ilmoituksia sellaisista asioista, joista eivät muuten tekisi. Toisaalta löytyi myös eriäviä mielipiteitä. Sähköisen järjestelmän ansiosta kansalaiset ilmoittavat sellaisia rikoksia, jotka muuten saattaisivat jäädä ilmoittamatta.

Muita kehitysideoita käytössä olevaan järjestelmään kertyi vastaajilta kiitettävästi. Järjestelmän avulla pitäisi rajata sitä kautta ilmoitettuja juttuja. Erityisesti tämä koskee kiireellisiä toimenpiteitä vaativia rikoksia. Myös ajoneuvojen käyttövarkaudet mainitaan vastauksissa. Eräs vastaaja kertoo, että Poliisihallituksen ohjeen mukaan nämä voidaan ilmoittaa sähköisesti. Hän ehdottaa, että nämä ohjattaisiin Hätäkeskuksen kautta Tilannekeskukseen, joka kirjaisi niistä välittömästi rikosilmoituksen. Tämä edellä mainittu kuuluu niihin tapauksiin, jotka voivat vaatia välittömiä toimenpiteitä ja sähköisesti ilmoitettuna hukkuvat muiden ilmoitusten joukkoon.

5 ESITE

5.1 Suunnittelu ja tekeminen

Alkuperäisen opinnäytetyön suunnitelman mukaan tarkoitukseni oli tehdä esite, jota voitaisiin jakaa poliisiasemilla. Tämä suunnitelma muuttui siinä kohtaa, kun sain kuulla, että kaikkien yleiseen jakoon menevien esitteiden lopullisen muodon tekevät mainostoimistot. Näin ollen mukautin suunnitelmaani niin, että teen esitemallin, jota voi käyttää apuna sisällön ja ehkäpä jopa lopullisen mallin asettelun suunnitteluvaiheessa.

Alkuperäiseksi esitteen muodoksi olin kaavaillut A4-kokoa niin sanotusti haitarimalliseksi taiteltuna, jolloin siihen olisi muodostunut kuusi erillistä pienempää sivua. Tämän mallin toteutus osoittautui hankalaksi, joten päädyin keskeltä taitettuun A4-kokoiseen paperiarkkiin. Jälkimmäisen mallin toteutus oli huomattavasti helpompaa. Tulostusvaiheessa päällimmäiselle sivulle jää esitteen etu- sekä takakansi ja sisäpuolelle kokonainen A4-sivu varsinaiselle asiasisällölle.

Lähdin rakentamaan esitteen sisältöä kohta kerrallaan. Isoin osa sisällöstä tuli haastateltavien vastausten mukaan, mutta halusin selventää myös sen, kuinka kansalainen pääsee tekemään sähköisen rikosilmoituksen. Tämä ”polku” on muodostettu sen mukaan, kuinka varsinaisen ilmoituksen tekemiseen poliisin internet-sivujen kautta pääsee. Tällä kohdalla haluan helpottaa myös niitä, joidenka tietotekninen osaaminen ei ole korkealla tasolla.

Seuraavana siirryin jo varsinaisen rikosilmoitusten sisältöä koskeviin seikkoihin. Tämä kohta ei vielä puutu tarkempiin yksityiskohtiin vaan rikosilmoituksen tietoihin yleisemmällä tasolla. Haastateltavilta tuli palautetta siitä, että kansalaisten tekemissä sähköisissä ilmoituksissa jopa selostusosat ovat puutteellisia. Haastateltavat ovat kertoneet, että mm. selostusosa on puutteellinen, teonkuvaus saattaa olla puutteellinen, tekotapa voi puuttua ja henkilötiedot puuttuvat. Yksi vastaaja mainitsi esimerkiksi myös ne rikokset, joissa ilmoittaja ja asianomistaja ovat eri henkilöt, jonka vuoksi teksti voi olla hankalasti ymmärrettävää. Lisäksi tapahtumapaikaksi on voitu kirjata ilmoittajan asuinpaikkakunta, vaikka rikos on tapahtunut jossain muualla. Tämän kaltaisella väärällä kirjaustavalla on poliisityössä myös haittapuoli. Tapahtumapaikan poliisilaitoksen on kuitenkin se, joka asiaa hoitaa ja tutkii. Näiden vastausten perusteella tein esitteen *Mitä, missä, milloin?* -

kohdan. Kyseinen kohta kattaa laajasti haastateltavien mainitsemat ongelmakohdat ilmoituksen perustietojen osalta.

Esitteen viimeinen kohta käsittelee haastateltavien mainitsemia sähköisten rikosilmoitusten puutteita. Tässä kohtaa on mainittu tarkempia rikosilmoituksiin liittyviä tapauksia ja vinkin muodossa annettu ohje, mitä kyseiseen tapaukseen liittyen pitäisi huomioida. Jokaisen vastaaja mainitsi yleisimpänä sähköisen rikosilmoituksen aiheena erilaiset anastusrikokset, joten siitä syystä olen maininnut ne ensimmäisenä. Näpistykset, polkupyörävarkaudet ja myymälävarkaudet korostuivat vielä näistä. Anastusrikosten kohdalla haastateltavat mainitsivat puutteiksi tarkemmat tiedot omaisuudesta ja sen arvosta. Puuttuvat tunnistetiedot ja yksilöivän tunnisteiden puuttuminen mainittiin vielä tarkempina puutteina. Tämän vuoksi halusin nostaa esitteessä esillä näihin liittyvät asiat. Koska sähköisesti ilmoitetaan paljon myymälävarkauksia, niin halusin laittaa tämän myös esitteeseen, koska haastateltavilta tuli palautetta esimerkiksi puuttuvista yritysten tiedoista ja anastetun omaisuuden arvon ilmoittamisesta. Kaikki eivät varmasti tiedä tai muista, että myymälävarkauksien kohdalla anastetun omaisuuden arvo ilmoitetaan ilman arvonlisäveroa.

Useampi haastateltava mainitsi yleisimpinä rikoksina erilaisia ajoneuvoihin liittyviä rikoksia. Haastatteluissa mainittiin mm. automurrot, kolarit, bensanäpistykset, rekisterikilpien näpistämiset ja ajoneuvovarkaudet. Yksi haastateltava antoi esimerkiksi tapauksen, jossa oli ilmoitettu henkilöauto anastetuksi ja ilmoituksesta puuttui kaikki autoon liittyvät tiedot. Tutkinnan mahdollistamiseksi, ilmoittajan on syytä kirjata ajoneuvoon liittyvät tiedot oikein. Pelkän rekisterinumeron lisäksi auton muut tiedot tuovat tutkintaan varmuutta, koska sillä voidaan varmistua siitä, että oikea rekisterikilpi on oikeassa autossa.

Jokaisessa haastattelussa mainittiin niin kutsutut nettipetokset yhtenä yleisimmistä ilmoituksista. Tätä sivuavana mainittiin myös maksuvälinepetokset. Näiden petosrikosten puutteet ovat käytännön tasolla samat. Kummankin rikoksen selvittämiseen tarvitaan tarkempia tietoja siitä, mihinkä raha on mennyt. Nettipetoksissa puutteena on kerrottu puuttuva tilinumero, mihin rahat on maksettu tai kuitti tilitapahtumasta. Maksuvälinepetosten kohdalla saattaa myös puuttua tieto tarkemmista tilitapahtumista. Nämä molemmat koin tarpeelliseksi mainita esitteessä.

Viimeinen *täsmävinkki*-kohta liittyy enemmän poliisin sähköisen rikosilmoituslupaan fyysisiin rajoitteisiin kuin kansalaisten tekemiin puutteellisiin ilmoituksiin. Sähköisen rikosilmoitukseen liittyvissä liitetiedostoissa suurin koko on edelleen viisi megatavua. Tämä on tämän päivän mittapuulla todella vähän. Toki on hankala arvioida, mikä olisi kohtuullinen koko. Nykypäivänä kauppojen valvontakameratkin saattavat olla HD-tasoisia kuvaa ja jo neljän minuutin videotiedoston koko on n. 950 megatavua. Tämä käytössä olevan järjestelmän liitetiedostojen pieni koko nousi vahvasti esille haastatteluissa. Halusin esitteessä mainita, että ilmoituksen tekijän kannattaa mainita videomateriaalin olemassaolo ja keneltä sitä voi kysyä.

Viimeiseksi halusin lisätä esitteeseen jotain, joka motivoisi ilmoittajaa tekemään perusteellisen rikosilmoituksen. Päädyin kahteen irralliseen lauseeseen, joilla pyrin antamaan ilmoituksen tekijälle perusteita kattavalle ilmoitukselle. Esitteen sisäaukeammalta löytyy teksti ”Harvemmin voit rikosilmoitusta tehdessäsi kertoa tapahtuneesta liikaa.” Tämän lauseen perusteet tulevat ilmi haastateltavien kertomista ilmoitusten puutteista. Takakanteen lisäsin tekstin ”Hyvin tehdyllä sähköisellä rikosilmoituksella voit nopeuttaa asiasi käsittelyä.” Jälkimmäinen lause perustelee kansalaiselle hyvän syyn panostaa rikosilmoituksen tekemiseen. Uskon, että tämä lause sopii useamman asian parissa työskentelevän tutkijan suuhun. Väitteen faktat löytyvät myös haastatteluiden kysymyksistä päättelämällä. Haastatteluissa on mainittu useita eri toimenpiteitä, joita tutkijat joutuvat tekemään puutteellisten ilmoitustietojen vuoksi ja myös näihin kuluva ylimääräinen työaika mainittiin. Tekemäni malliesite löytyy tämän opinnäytetyön liitteenä.

5.2 Kokeiluvaihe

Esitteen teon jälkeen pyysin työtovereiltani lyhyen palautteen esitteen sisällöstä ja sen ulkoasusta. Palautteeseen vastanneet eivät työskentele poliiseina vaan ovat niin sanotusti tavallisia kansalaisia. Koska heillä ei ole asiasta tarkkoja mielikuvia ja ennakkokäsityksiä, niin he ovat hyviä vastaajia tämän kaltaiseen kyselyyn. Henkilösuhteet kyselyn tekijää kohtaan voivat tietenkin vaikuttaa vastausten kriittisyyteen.

Kymmenen ihmistä vastasivat palautekyselyyn ja heistä ainoastaan yksi oli joutunut tekemään sähköisiä rikosilmoituksia aikaisemmin. Kaikki vastaajat kokivat tämän kaltaisen esitteen hyödylliseksi sähköisen rikosilmoituksen tekemisessä. Tässä kohdassa

kaikkien vastaajien yhtenevä vastaus voi mielestäni johtua osittain siitä, että ainoastaan yksi vastaaja oli tehnyt sähköisen rikosilmoituksen ja tietää millainen kyseinen järjestelmä on. Muilla vastaajilla ei kyselyn tekohetkellä tätä vertailukohtaa ollut. Kehitysideoita vastaajilta ei juurikaan tullut. Yksi vastaaja nosti esille esitteessä mainitun eIDAS -tunnistautumisen, mutta palautteesta huolimatta, en näe järkeä avata sitä esitteessä tarkemmin. Kyseinen tunnistautumisjärjestelmä on toinen vaihtoehto tunnistautumiselle verkkopankkitunnuksilla. Oletan kuitenkin, että suurin osa kansalaisista käyttää tunnistautumiseen edelleen verkkopankkitunnuksia ja ne, jotka käyttävät muutenkin eIDAS –tunnistautumista, niin voivat edelleen käyttää sitä. Muuten esite oli vastaajien mielestä selkeä ja kaikki oli kunnossa. Kyselylomakkeen ulkopuolella ainoa aikaisemmin sähköisen rikosilmoituksen tehnyt henkilö nosti esille yleisen ongelmakohdan sähköisen rikosilmoituksen tekemisessä. Tämä palaute ei liittynyt niinkään esitteeseen, vaan jo aikaisemmin haastatteluissa esille nousseeseen ongelmaan liittyen liitetiedostojen maksimi kokoon. Liitetiedostojen suurin sallittu koko on edelleen viisi megatavua, jota voidaan nykymittapuulla pitää pienenä.

6 SÄHKÖISEN RIKOSILMOITUSJÄRJESTELMÄN PÄIVITYS

6.1 Päivitys

Kansalaisille suunnattu sähköisten rikosilmoitusten tekemiseen tarkoitettu järjestelmä päivittyi syksyn 2019 aikana. Kyseinen järjestelmä oli huomattavasti suppeampi ja hyvin heikosti ilmoituksen tekijää ohjaava siinä vaiheessa kun elokuussa 2019 aloitin opinnäytetyöprojektiani isommassa mittakaavassa. Tarkistin järjestelmän sen hetkisen tilan vielä elokuussa ennen haastattelukysymysten tekemistä ja ensimmäiset haastattelut tein elokuun loppupuolella. Valitettavasti osa haastatteluista venyi marraskuun lopulle. Tarkoitukseni oli ottaa kuvakaappauksia järjestelmästä ja verrata järjestelmän nykytilaa haastateltavien kertomiin ongelmakohtiin. Elokuun 2019 ja joulukuun 2019 ensimmäisen viikon aikana järjestelmään oli kuitenkin tullut huomattava parannus ja useiden ongelmakohtien kohdalla järjestelmä neuvoa ilmoituksen tekijää tietojen täyttämisen kohdalla.

Haluan kuitenkin käydä opinnäytetyössäni läpi, kuinka järjestelmä huomioi haastatteluissa ilmenneitä ongelmia ja puutteita. Perustietojen kohdalla järjestelmä vaatii pakollisena asianomistajalta joko syntymäajan tai henkilötietojen. Tämähän täyttyy automaattisesti silloin, kun ilmoittaja ja asianomistaja ovat sama henkilö, mutta puutteita tulee siinä kohtaa, kun ilmoittaja on eri kuin asianomistaja. Yrityksen ollessa asianomistaja, järjestelmä kysyy kattavasti tietoja kuten yrityksen nimen, y-tunnuksen ja virallisen edustajan nimen, mutta mikään näistä kohdista ei ole pakollinen.

Rikoksen kohteet ovat jaoteltu viiteen eri luokkaan: ajoneuvo, esine, anastettu tai kadonnut viranomaisen myöntämä asiakirja, henkeen tai terveyteen kohdistunut rikos (kiireetön) ja muu vähäinen rikos (kiireetön). Jälkimmäisessä on mainittu esimerkkinä ilkivalta ja vahingonteot (kiireettömät). Rikosten perustietojen kohdalla on nykyisin huomioitu kattavasti haastatteluissa mainitut ongelmat. Paikan osalta on annettu ohjeeksi ”mahdollisimman tarkka katuosoite tai kuvaus paikasta”. Lisäksi tapahtuman alkamisajankohta on merkitty pakolliseksi tai vaihtoehtoisesti aika ei ole tiedossa. Vapaassa tekstikentässä, johon rikoksen/tapahtuman kuvaus kirjataan, on ohjeena ”Kerro tarkka kuvaus mitä, missä ja milloin tapahtui ja ketkä olivat osallisena”. Myös tämä kohta täydentää hyvin haastatteluissa ilmenneen ongelman teonkuvauksen osalta. Tällä ohjeella ilmoittaja ainakin tietää, mitä tietoja poliisi tarvitsee tapauksesta.

Ajoneuvon ollessa rikoksen kohteena, järjestelmä pyytää pakollisena tietona nykyisin rekisterinumeron. Lisäksi ajoneuvon lukitukseen liittyvä kysymys on pakollinen. Nykyisin järjestelmää kysyy myös ajoneuvon haltijan ja omistajan nimet. Myös erityistuntomerkkejä tiedostellaan. Ajoneuvojen kohdalla haastatteluissa ilmeni puutteita rekisterinumeroiden kohdalla, joten tämä vaikuttaisi uudessa järjestelmässä olevan kunnossa. Esineiden kohdalla löytyy pitkä lista erilaista esineistä, mutta kaikkien osalta kysytään samoja tietoja. Kysytyt tiedot ovat merkki, malli, arvo, tunniste ja erityistuntomerkit. Jälkimmäiset kaksi tietoa ovat samassa kentässä. Tunnisteen kohdalla asiaa olisi voinut avata hieman tarkemmin. Esimerkkeinä olisi voinut olla mm. runkonumero polkupyörän kohdalla ja IMEI-koodi, jos kyseessä on anastettu puhelin. Kansankielisempi nimi tunnisteelle voisi olla sarjanumero. Mielestäni tätä seikkaa ei ole täysin huomioitu uudessa järjestelmässä.

Rikoksesta epäillyn henkilön ja todistajan tietojen kohdalla kysytään pitkälti samoja asioita. Epäillyn kohdalla kysytään tarkempia tuntomerkkejä ja syytä epäilylle. Muuten molemmista kysytään samat perustiedot kuten nimi, henkilötunnus/syntymäaika, osoite ja puhelinnumero. Mikään kohtaa näistä ei kuitenkaan ole pakollinen. Rikoksesta epäillyn kohdalla on vielä varoitus väärästä ilmiannosta.

Myös haastatteluissa ilmi tullut epäkohta rangaistusvaatimuksen osalta on huomioitu nykyisin. Rangaistusvaatimusta kysyttäessä, sen merkitystä on avattu pitkällä tekstillä. Mielestäni teksti olisi kuitenkin syytä parantaa tämän hetkisestä. Tekstissä on maininta, että asianomistajan rangaistusvaatimus on edellytys esitutinnan aloittamiselle asianomistajarikoksissa, mutta asianomistajarikoksia ei ole tekstissä avattu. Toisaalta kansalaisen oikeusturva saattaa toteutua siltä osin, että ”en vaadi tekijälle rangaistusta”-kohdan valittua tulee näkyviin teksti, jossa kerrotaan rangaistuksen vaatiminen voi olla vakuutusyhtiöillä ehto korvausten maksamiselle.

Kiinnitin huomiota siihen, että nykyinen järjestelmä ei huomioi edelleenkaan niin kutsuttuja nettipetoksia suoraan. Nämä pitää kirjata muiden vähäisten rikosten kautta, jolloin järjestelmän ohjaavuus kärsii. Perustiedot kysytään edelleen samalla tavalla kuin muissa, mutta ilmoittaja ei välttämättä ymmärrä edelleenkaan lisätä liitteeksi esimerkiksi maksukuittia verkkopankista. Tämä koskee myös maksuvälinepetoksia. Haastateltavien vastausten perusteella nämä nettipetokset ovat kuitenkin todella yleisiä ja niistä usein puuttuu tieto siitä, mille tilille rahat on maksettu. Mielestäni tämän olisi voinut huomioida paremmin.

Liitetiedostoihin liittyvä ongelma on edelleen olemassa. Järjestelmä sallii korkeintaan kolme liitetiedostoa ja näiden yhteenlaskettu suurin koko on viisi megatavua. Parannusta tähänkin liittyen on kuitenkin tullut. Liitteiden avoimessa lisätietokentässä annetaan ohjeeksi, että ilmoittaja voi kirjata siihen tiedot, jos hänellä on videoita tai muita liitteitä, niin tutkija voi ottaa tarvittaessa häneen yhteyttä.

6.2 Merkitys esitteelle

Sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän päivitys osoitti, että tarvetta sen kehittämislle on ollut. Näin ollen voin hyvin mielin sanoa, että olin alkuperäisen opinnäytetyön ideassa oikeilla jäljillä, mutta valitettavasti muutaman kuukauden myöhässä. Nykyinen päivitys on korjannut hyvin kattavasti haastatteluissa ilmenneitä järjestelmässä olleita ongelmakohtia. Nykyiseltään järjestelmä antaa hyvän pohjan ilmoittajalle ja ilmoituksen taso jää ainoastaan viitseliäisyydestä kiinni. Toki muutamassa kohdassa jäi edelleen parannettavaa.

Tekemäni malliesite on hyvä lähtökohta niille, jotka eivät ole aikaisemmin tehneet sähköisistä rikosilmoituksista. Esitteen perusteella kansalainen tietää, kuinka sähköisen rikosilmoituksen löytää ja saa pohjatiedot sille, mitä tietoja hänellä olisi hyvä olla ilmoitusta tehdessä. Kun ilmoituksen tekijä lukaisee esitteen kertaalleen lävitse, niin hän ainakin on ennen ilmoituksen tekoa kertaalleen miettinyt päässään ilmoitukseen tarvittavat tiedot ja kerrannut tapahtuneen itselleen. Näin ollen voisi ajatella, että ilmoituksen tekohetkellä esitteen lukeneen olisi helpompi kirjata ilmoitus. Lisäksi tekemässäni esitteessä on edelleen mainittu muutama kohta, jotka ovat järjestelmän päivittämisen yhteydessä jääneet huomioimatta. Koen, että esitteelle voisi tämän vuoksi olla edelleen tarvetta. Esite voisi myös vähentää ihmisten ennakkoluuloja sähköisen rikosilmoituksen tekemisen haastavuudesta ja auttaa myös sitä kautta.

7 PROSESSIKUVAUS

AIKATAULU	AIHE
IDEOINTIVAIHE	
02/2019	Idea aiheesta työharjoittelun aikana. Juttelu asiasta kahvipöytäkeskusteluissa vahvisti aihetta yhtenä mahdollisena opinnäyte-aiheena.
03/2019	Paluu tilapäisesti koululle harjoittelusta. Aiheen esittely muille, ohjaussopimuksen allekirjoittaminen ja ensimmäiset opinnäyte-työsuunnitelmat kurssien lomassa.
SUUNNITTELUVAIHE	
04/2019	Opinnäyttyön suunnittelua ja alustavaa aikataulua. Lupa haastatteluihin Hämeenlinnan osalta.
TOIMINTAVAIHE	
08/2019	Haastatteluiden toteuttaminen Hämeenlinnan osalta. Kaksi erillistä reissua.
09/2019	Luvat haastatteluihin Lahden osalta ja teorian kirjoittamista.
10/2019	Lahden osalta haastattaluista kontaktointi.
10/2019	Teoriaosuuden työstämistä.
11/2019	Haastattaluiden sopiminen ja teoriaosuuden työstäminen.
11/2019	Kuun lopussa haastattaluiden toteuttaminen Lahdessa
12/2019	Heti kuun alussa ensimmäinen palaveri opinnäytetyöni ohjaajan kanssa ja keskustelu suuntaviivoista loppuvaiheeseen.
12/2019	Poliisiammattikorkeakoulun mediatiimin kanssa palaveri esitteestä ja ohjeita esitteen tekemisen prosessiin.
12/2019	Haastattelutulosten analysointi. Ja teorioisuuden viimeistelyä. Opinnäytetyön näkökulman muuttaminen.
12/2019	Opinnäytetyö alustavaan tarkasteluun korjausehdotusten vuoksi.
01/2020	Esitteen tekeminen ja koeponnistus.
01/2020	Valmiin opinnäytetyön palauttaminen ja julkaiseminen.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni onnistui sisäisten seikkojen kohdalta hyvin. Iso osa opinnäytteeseen negatiivisesti vaikuttaneista asioista johtui ulkopuolisista tekijöistä, joita opinnäytetyöhöni liittyi. Tekoprosessiin liittyi alkuvaiheessa vaikeuksia, koska en tiennyt, mistä lähteä liikkeelle ja mihin keskittää alussa voimavaroja. Lopulta opinnäytetyön kirjoitusprosessi lähti hyvin vauhtiin ja sisältöä kertyi lopulta nopeasti.

Ulkoiset haasteet tulivat haastatteluista ja sähköisen rikosilmoitusjärjestelmän päivittämisestä. Haastatteluiden sopiminen venytti aikataulua, koska teoriaosuus alkoi olemaan kirjoitettu ja varsinaisen tutkimusosion työstäminen oli hankala aloittaa vastauksien puuttuessa. Valitettavasti tämän myöhästymisen vuoksi opinnäytetyön merkityksellisyys laski. Odottamiseen käytetyn ajan kuluessa sähköiseen rikosilmoitusjärjestelmään tehtiin suuri päivitys. Alkuperäinen suunnitelmani oli nimenomaan herättää keskustelua järjestelmän päivittämiseksi ja ensiavuksi tarkoitukseni oli tehdä kansalaisille jaettava esite, joka ohjaisi ilmoituksen tekemisessä. Päivityksen myötä iso osa haastatteluissa ilmenneistä ongelmakohdista on nyt korjattu. Tämä päivitys kuitenkin osoitti, että opinnäytetyöni aihevalinta oli oikea ja asiaan oli tarve tehdä muutos. Valitettavasti opinnäytetyöni julkaisun osalta, muutos tehtiin aavistuksen liian aikaisin.

Tutkimus kuitenkin edelleen osoittaa muutamia ongelmakohtia myös nykyisessä sähköisessä rikosilmoitusjärjestelmässä ja niihin olisi hyvä kehittää toimiva ratkaisu. Tämän osalta malliesitteeni on edelleen validi käytettäväksi. Lisäksi tutkimus osoitti, millaisia ylimääräisiä toimenpiteitä tutkijat joutuvat tekemään sähköisiin ilmoituksiin liittyen ja yleisesti tutkijoiden mielipiteitä sähköisistä rikosilmoituksista. Haastatteluissa myös kävi selville se, että työntekijämäärä näiden ilmoitusten parissa saisi olla suurempi, koska juttuja saattaa kertyä pidemmältä ajalta ennen kuin niihin ehditään reagoimaan. Riskinä pidettiin myös sitä, että kiireen alaisuudessa saattaa jäädä ottamatta selville ilmoituksen kannalta oleellisia tietoja. Tämä voi aiheuttaa sitä, että rikosilmoitusten tutkinta keskeytetään. Toivon tämän vaikuttavan henkilökunta-asioista päättäviin niin, että riittävään työntekijämäärään kiinnitettäisiin huomiota.

Mielestäni opinnäytetyöhön käyttämäni menetelmät olivat hyviä ja käyttötarkoitukseen soveltuvia. Pidän edelleen haastatteluiden avulla tehtyä laadullista tutkimusta oikeana valintana. Sen avulla sain haluamiini kysymyksiin hyviä vastauksia, joidenka kautta olen

voinut lisätä omaa tietämystäni aiheesta. Toivottavasti opinnäytetyöni lukijatkin kokevat asian samalla tavalla.

Tulosten luotettavuuden uskon Hämeen poliisilaitoksen osalta olevan vähintään hyvällä tasolla. Vastaajien lukumäärä edusti riittävän suurta määrää säännöllisesti sähköisiä rikosilmoituksia kirjaavista henkilöistä. Tilasto-osiossa pohdin tarkemmin sähköisten ilmoitusten määrää Hämeen laitoksen ja koko Suomen välillä. Totesin Hämeen ilmoitusten olevan pieni osuus koko Suomen ilmoituksista, mutta Hämeen osaltakin lukema alkaa lähentelemään 10 000 ilmoitusta per vuosi, joten tämäkin määrä antaa varmasti jo hyvän kuvan erilaisista ilmoituksista kansallisella tasolla. Toki ilmoitustyypeissä saattaa olla paikallisia eroja. Nämä muut alueet ovat hyviä mahdollisia tutkimuskohteita tuleville opinnäytetyön tekijöille. Toinen mahdollinen tutkimusaihe on vertailla sitä, onko tämän tuoreen päivityksen myötä tilanne parantunut esimerkiksi vuoden tai kahden kuluttua.

9 LÄHTEET

Hakala, Juha 2004: Opinnäyteopas ammattikorkeakoululle. Helsinki, Gaudeamus.

(Hirsjärvi, Sirkka & Hurme Helena 2008: Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki, Gaudeamus.)

Kananen, Jorma 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä, Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja-sarja.

Kananen, Jorma 2015: Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas: Miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylä, Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja-sarja.

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2004: Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.

Vuorinen, Tero 2013: Strategiakirja: 20 työkalua. Helsinki, Alma Talent Oy. Luettavissa: [https://bisneskirjasto.almatalent.fi/teos/CACBEXDTEB#/kohta:STRATEGIAKIRJA\(\(20\)-\(\(20\)20\(\(20\)TY\(\(d6\)KALUA\(\(20\)/piste:b13](https://bisneskirjasto.almatalent.fi/teos/CACBEXDTEB#/kohta:STRATEGIAKIRJA((20)-((20)20((20)TY((d6)KALUA((20)/piste:b13). Luettu 17.12.2019.

EU-huippukokoukset imivät resurssit, poliisin nettipalvelu aivan tukossa – jopa 4000 rikosilmoitusta kirjaamatta Helsingissä. Luettavissa: <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/8d7199dc-3caa-4ba9-b394-8e46a21a960e>. Iltalehti 30.09.2019. Luettu 05.11.2019.

Espoolaiselta Julius Pekarilta varastettiin robottiruohonleikkuri ja hän tiesi, mihin se vietiin: Poliisi ei voinut tehdä mitään. Luettavissa: <https://www.hs.fi/kaupunki/espoo/art-2000006224640.html>. Helsingin Sanomat 02.09.2019. Luettu 05.11.2019.

Tilaa kohdelaitosten yhteystiedoille

**”Hyvin tehdyllä sähköisellä
rikosilmoituksella voit nopeuttaa
asiasi käsittelyä.”**

SÄHKÖINEN RIKOSILMOITUS

Vähäisistä rikoksista, jotka eivät vaadi
poliisilta välittömiä toimenpiteitä

Näin teet sähköisen rikosilmoituksen:

Miten voin tehdä sähköisen rikosilmoituksen?

- Mene osoitteeseen www.poliisi.fi ja valitse kohta *Tee rikosilmoitus*.
- Valitse oikealta *Sähköinen rikosilmoitus*.
- Kirjaudu sisään joko verkkopankkitunnuksilla tai eIDAS-tunnistautumisen avulla.
- Valitse *Hakemukset ja ilmoitukset* sekä sen alta *Rikos- ja liikenneasiat*.

Mitä, missä, milloin?

- Kerro epäilemääsi rikokseen liittyvät taustatiedot mahdollisimman tarkasti ja selkeästi.
- Mitä on tapahtunut?
- Missä on tapahtunut?
- Milloin on tapahtunut?
- Keitä henkilöitä asiaan liittyy? Kerro henkilöiden tiedot mahdollisimman kattavasti siltä osin kun tiedot ovat saatavissa (esim. nimi, syntymäaika, asuinpaikka ja puhelinnumero).

”Harvemmin voit rikosilmoitusta tehdessäsi kertoa tapahtuneesta liikaa.”

Täsmävinkit sähköisen rikosilmoituksen tekemiseen:

- *Anastusrikoksissa* kerro aina anastetun omaisuuden merkki, malli, väri, arvo ja yksilöivätunniste (esim. pyörästä runkonumero ja puhelimesta IMEI-koodi).
- Mikäli ilmoitat *anastusrikoksesta yrityksen puolesta*, muista kertoa anastetun omaisuuden arvonlisäveroton hinta ja yrityksen tiedot.
- *Ajoneuvoihin liittyvissä rikoksissa* mainitse rekisterinumero, merkki, malli sekä väri.
- *Nettipetoksissa* lisää liitteeksi verkkopankkikuitti kyseisestä maksusta. Mikäli petos on tehty yrityksen nimissä, mainitse myös yrityksen nimi ja mahdollinen y-tunnus.
- *Maksuvälinepetoksiin* liittyvässä tapauksessa kokoa verkkopankistasi epäselvät maksutapahtumat liitteeksi ilmoitukseen.
- Jos sinulla on hallussa tai tiedät jonkun tahon jolta on saatavissa asiaan lisätietoja, kuten *video- tai kuvamateriaalia*, niin mainitse ilmoituksen tekohetkellä mistä ne ovat saatavissa. Järjestelmä ei salli isoja liitetiedostoja.